

ਲਾਜਵੰਤੀ

ਸ਼ਿਵ ਕੁਮਾਰ

ਲੋਕ ਸਾਹਿੱਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਅੰ ਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪਾਕਟ ਬੁਕ-ਪਹਿਲਾ ਐਡੀਸ਼ਨ
੧੯੬੪

ਪਰਕਾਸ਼ਕ:
ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੂਰੀ
ਲੋਕ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਪ੍ਰਿੰਟਰ
ਗੋਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੈਸ,
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ

ਮੁੱਲ ਇੱਕ ਰੁਪਿਆ

ਕਵਿਤਾ ਸੂਚੀ

ਗੀਤ	5
ਯਾਦ	8
ਗੀਤ	10
ਲਾਜਵੰਤੀ	12
ਗੀਤ	14
ਇਕ ਕਰੰਗ ਇਕ ਕਹਾਣੀ	16
ਗੀਤ	20
ਗਰਭਵਤੀ	22
ਮੇਲ	25
ਚੁੰਮਨ	27
ਤੀਰਥ	32
ਗਜ਼ਲ	34
ਆਸ	35
ਗੀਤ	38
ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ	40
ਗੀਤ	42
ਰੋਜ਼ੜੇ	44
ਸਵਾਗਤ	46
ਸ਼ੀਸ਼ੇ	48
ਗੀਤ	55
ਪੰਜ ਪੜਾ	56
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ	59
ਗੀਤ	61
ਇਲਜ਼ਾਮ	63

ਗੀਤ

ਵਾਸਤਾ ਈ ਮੇਰਾ,
ਮੇਰੇ ਦਿਲੇ ਦਿਆ ਮਹਿਰਮਾਂ ਵੇ,
ਫੁੱਲੀਆਂ ਕਨੇਰਾਂ ਘਰ ਆ!
ਲੱਗੀ ਤੇਰੀ ਦੀਦ ਦੀ-
ਵੇ ਤੇਹ ਸਾਡੇ ਦੀਦਿਆਂ ਨੂੰ,
ਇਕ ਘੁੱਟ ਚਾਨਣੀ ਪਿਆ।

ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਬਾਗਾਂ ਵਿਚੋਂ
ਚੰਨਣ ਮੰਗਾਨੀਆਂ ਵੇ,
ਦੇਨੀਆਂ ਮੈਂ ਚੌਕੀਆਂ ਘੜਾ।
ਸੋਨੇ ਦਾ ਮੈਂ ਗੜਵਾ-
ਤੇ ਗੰਗਾ ਜਲ ਦੇਨੀਆਂ ਵੇ
ਮਲ ਮਲ ਵੱਟਨਾਂ ਨਹਾ!

ਸੂਹਾ ਰੰਗ ਆਥਣਾਂ-
ਲਲਾਰਨਾਂ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੇ ਵੇ,
ਦੇਨੀਆਂ ਮੈਂ ਚੀਰਾ ਵੀ ਰੰਗਾ,
ਸ਼ੀਸ਼ਾ ਬਣ ਬਹਿਨੀ ਆਂ
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਸਾਹਵੇਂ ਢੋਲਣਾ ਵੇ,
ਇਕ ਤੰਦ ਸੁਰਮੇ ਦੀ ਪਾ!

ਨਿੱਤ ਤੇਰੇ ਬਿਰਹੇ ਨੂੰ-
ਛਿਛੜੇ ਵੇ ਆਂਦਰਾਂ ਦੇ
ਹੁੰਦੇ ਨਹੀਉ ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਖੁਆ!
ਟੁੱਕ ਚੱਲੇ ਬੇਰੀਆਂ ਵੇ,
ਰਾ ਤੋਤੇ ਰੂਪ ਦੀਆਂ।
ਮਾਲੀਆਂ ਵੇ ਆਣ ਕੇ ਉਡਾ!

ਰੁੱਖਾਂ ਸੰਗ ਰੁੱਸ ਕੇ !
ਹੈ ਟੁਰ ਗਈ ਪੇਕੜੇ ਵੇ
ਸਾਵੀ ਸਾਵੀ ਪੱਤੀਆਂ ਦੀ ਭਾ !
ਰੁੱਤਾਂ ਦਾ ਸਪੇਰਾ ਅੱਜ-
ਭੋਰਿਆਂ ਦੀ ਜੀਭ ਉੱਤੇ,
ਗਿਆ ਸੀ ਸਪੋਲੀਆ ਲੜਾ !

ਥੱਕੀ ਥੱਕੀ ਯਾਦ ਤੇਰੀ,
ਆਈ ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਵੇ
ਦਿੱਤੇ ਅਸਾਂ ਪਲੰਘ ਵਿਛਾ
ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਮਹਿਕ-
ਚੰਬੇਲੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਰਾ ਦੇਂਦੀ,
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਗਈ ਉ ਜਗਾ !

ਮਾੜੀ ਮਾੜੀ ਹੋਵੇ ਵੇ,
ਕਲੇਜੜੇ 'ਚ ਪੀੜ ਜੇਹੀ,
ਠੰਡੀ ਠੰਡੀ ਵੱਗਦੀ ਉ ਵਾ !
ਪੈਣ ਪਈਆਂ ਦੰਦਲਾਂ ਵੇ
ਨਦੀ ਦਿਆਂ ਪਾਣੀਆਂ ਨੂੰ,
ਨ੍ਹਾਉਂਦੀ ਕੋਈ ਵੇਖ ਕੇ ਸੁਆ !

ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਢੱਕੀਆਂ ਤੇ
ਲੱਕ ਲੱਕ ਉੱਗੀਆਂ ਵੇ,
ਪੀਲਾ ਪੀਲਾ ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਘਾ !
ਰੁੱਕ ਰੁੱਕ ਹੋਈਆਂ-
ਤਰਕਾਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਚੰਨਣਾਂ ਵੇ,
ਹੋਰ ਸਾਥੋਂ ਰੁੱਕਿਆ ਨਾ ਜਾ !

ਖੇਡੇ ਤੇਰਾ ਦੁੱਖੜਾ-
ਅੰਝਾਣਾ ਸਾਡੇ ਅੰਝਣੇ ਜੇ,
ਦੇਨੀਆਂ ਤੜਾਗੀਆਂ ਬਣਾ!
ਮਾਰ ਮਾਰ ਅੱਡੀਆਂ-
ਜੇ ਨੱਚੇ ਤੇਰੀ ਵੇਦਨਾ ਵੇ,
ਦੇਨੀਆਂ ਮੈਂ ਝਾਂਜਰਾਂ ਘੜਾ!

ਉੱਡੀ ਉੱਡੀ ਰੋਹੀਆਂ ਵੱਲੋਂ
ਆਈ ਡਾਰ ਲਾਲੀਆਂ ਦੀ,
ਦਿਲੇ ਦਾ ਗਈ ਬੂਟੜਾ ਹਿਲਾ!
ਥੱਕ ਗਈ ਚੁਬਾਰੀਆਂ 'ਤੇ,
ਕੰਛਣੀ ਖਿਲਾਰਦੀ ਮੈਂ,
ਬੈਠ ਗਈ ਉਂਝੀਆਂ 'ਚ ਜਾ!

ਸੋਹਣਿਆਂ ਦਮੇਲਾਂ ਦੀ-
ਬਲੱਰੀ ਜੇਹੀ ਅੱਖ ਉੱਤੇ,
ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਮਹਿਲ ਪੁਆ!
ਸੂਰਜੇ ਤੇ ਚੰਨ ਦੀਆਂ
ਬਾਰੀਆਂ ਰਖਾ ਦੇ ਵਿਚ,
ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੋਤੀਆਂ ਲੁਆ!

ਵਾਸਤਾ ਈ ਮੇਰਾ,
ਮੇਰੇ ਦਿਲੇ ਦਿਆ ਮਹਿਰਮਾਂ ਵੇ
ਫੁੱਲੀਆਂ ਕਨੇਰਾਂ ਘਰ ਆ!
ਲੱਗੀ ਤੇਰੀ ਦੀਦ ਦੀ-
ਵੇ ਤੇਹ ਸਾਡੇ ਦੀਦਿਆਂ ਨੂੰ
ਇਕ ਘੁੱਟ ਚਾਨਣੀ ਪਿਆ!

੦੦੦੦

ਯਾਦ

ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅੱਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!
ਚੰਨ ਦਾ ਲੋਂਗ ਬੁਰਜੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਪਾ ਕੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਰਾਤ ਹੈ ਆਈ!
ਪੁੱਤਰ ਪਲੇਠੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਬਿਰਹਾ,
ਫਿਰੇ ਚਾਨਣੀ ਕੁੱਛੜ ਚਾਈ!
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

ਉੱਡਦੇ ਬਦਲਾਂ ਦਾ ਇਕ ਖੰਡਰ,
ਵਿਚ ਚੰਨੇ ਦੀ ਮੱਕੜੀ ਬੈਠੀ,
ਬਿਟ ਬਿਟ ਵੇਖੇ ਭੁੱਖੀ ਭਾਣੀ
ਤਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਨੀਝ ਲਗਾਈ!
ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜਾਲ ਵਿਛਾਈ!
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

ਉਫਕ ਜਿਵੇਂ ਸੋਨੇ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ
ਚੰਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿੱਚ ਸੁੱਚਾ ਥੇਵਾ,
ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਅਜ ਗਗਨਾਂ ਭੇਜੀ
ਪਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੇਚ ਨਾ ਆਈ!
ਵਿਰਥਾ ਸਾਰੀ ਗਈ ਘੜਾਈ!
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅੱਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

ਰਾਤ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਝਿਊਰੀ
ਪਾ ਬੱਦਲਾਂ ਦਾ ਪਾਟਾ ਝੱਗਾ
ਚੁੱਕੀ ਚੰਨ ਦੀ ਚਿੱਬੀ ਗਾਗਰ
ਧਰਤੀ ਦੇ ਖੂਹੇ ਤੇ ਆਈ!
ਤੁਰੇ ਵਿਚਾਰੀ ਉੱਧੀ ਪਾਈ!
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

ਅੰਬਰ ਦੇ ਅਜ ਕਲਗੀ ਥੇਹ ਤੇ
ਤਾਰੇ ਜੀਕਣ ਰੁਲਦੇ ਠੀਕਰ,
ਚੰਨ ਕਿਸੇ ਫੱਕਰ ਦੀ ਦੇਹਰੀ
ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ ਲੱਗਾ
ਪੀੜ ਮੇਰੀ ਅਜ ਵੇਖਣ ਆਈ!
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!
ਚੰਨ ਦਾ ਲੋਂਗ ਬੁਰਜੀਆਂ ਵਾਲਾ
ਪਾ ਕੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਰਾਤ ਹੈ ਆਈ!
ਪੁੱਤਰ ਪਲੇਠੀ ਦਾ ਮੇਰਾ ਬਿਰਹਾ,
ਫਿਰੇ ਚਾਨਣੀ ਕੁੱਛੜ ਚਾਈ।
ਇਹ ਕਿਸ ਦੀ ਅਜ ਯਾਦ ਹੈ ਆਈ!

੦੦੦੦

ਰਹੀਤ

ਮਾਏ ਨੀ ਮਾਏ,
ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨੈਨਾਂ ਵਿਚ
ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਰੜਕ ਪਵੇ!
ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ-
ਉੱਠ ਰੋਣ ਮੇਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ,
ਮਾਏ ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਪਵੇ!

ਭੇਂ ਭੇਂ ਸੁਰੰਧੀਆਂ 'ਚ-
ਬੰਨ੍ਹਾਂ ਫੇਹੇ ਚਾਨਣੀ ਦੇ
ਤਾਂ ਵੀ ਸਾਡੀ ਪੀੜ ਨਾ ਸਵੇ!
ਕੋਸੇ ਕੋਸੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ-
ਮੈਂ ਕਰਾਂ ਜੇ ਟਕੋਰ ਮਾਏ,
ਸਗੋਂ ਸਾਨੂੰ ਖਾਣ ਨੂੰ ਪਵੇ!

ਆਪੇ ਨੀ ਮੈਂ ਬਾਲੜੀ,
ਮੈਂ ਹਾਲੇ ਆਪ ਮੱਤਾਂ ਜੋਗੀ
ਮੱਤ ਕਿਹੜਾ ਏਸ ਨੂੰ ਦਵੇ?
ਆਖ ਸੂ ਨੀ ਮਾਏ ਇਹਨੂੰ
ਰੋਵੇ ਬੁੱਲ੍ਹ ਚਿੱਥ ਕੇ ਨੀ,
ਜੱਗ ਕਿਤੇ ਸੁਣ ਨਾ ਲਵੇ!

ਆਖ ਸੂ ਨੀ ਖਾ ਲਏ ਟੁੱਕ
ਹਿਜਰਾਂ ਦਾ ਪੱਕਿਆ,
ਲੇਖਾ ਦੇ ਨੀ ਪੁੱਠੜੇ ਤਵੇ!
ਚੱਟ ਲਏ ਤ੍ਰੇਲ ਲੂਣੀ-
ਗਮਾਂ ਦੇ ਗੁਲਾਬ ਤੋਂ ਨੀ,
ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ ਹੌਸਲਾ ਰਵੇ!

ਕਿਹੜਿਆਂ ਸਪੇਰਿਆਂ ਤੋਂ-
ਮੰਗਾਂ ਕੁੰਜ ਮੇਲ ਦੀ ਮੈਂ,
ਮੇਲ ਦੀ ਕੋਈ ਕੁੰਜ ਦਵੇ,

ਕਿਹਵਾ ਇਹਨਾਂ ਦੱਮਾਂ ਦਿਆਂ-
ਲੋਭੀਆਂ ਦੇ ਦਰਾਂ ਉੱਤੇ,
ਵਾਂਝ ਖੜਾ ਜੋਗੀਆਂ ਰਵੇ!

ਪੀੜੇ ਨੀ ਪੀੜੇ-
ਇਹ ਪਿਆਰ ਐਸੀ ਤਿਤਲੀ ਹੈ,
ਜਿਹੜੀ ਸਦਾ ਸੂਲ ਤੇ ਬਢੇ!
ਪਿਆਰ ਐਸਾ ਭੈਰ ਹੈ ਨੀ-
ਜਿਦ੍ਹੇ ਕੋਲੋਂ ਵਾਸ਼ਨਾਂ ਵੀ,
ਲੱਖਾਂ ਕੋਹਾਂ ਦੂਰ ਹੀ ਰਵੇ!

ਪਿਆਰ ਉਹ ਮਹੱਲ ਹੈ ਨੀ
ਜਿਦ੍ਹੇ 'ਚ ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਦੇ,
ਬਾਝ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾ ਰਵੇ!
ਪਿਆਰ ਐਸਾ ਆਂਝਨਾਂ ਹੈ
ਜਿਦ੍ਹੇ 'ਚ ਨੀ ਵਸਲਾਂ ਦਾ
ਰੱਤੜਾ ਨਾ ਪਲੰਘ ਡਵੇ!

ਆਖ ਮਾਏ ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ, ਰਾਤੀਂ
ਮੋਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੇ,
ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਨਾਂ ਨਾ ਲਵੇ!
ਮਤੇ ਸਾਡੇ ਮੋਇਆਂ ਪਿੱਛੋਂ,
ਜੱਗ ਇਹ ਸ਼ਰੀਕੜਾ ਨੀ,
ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਚੰਦਰਾ ਕਵੇ।

ਮਾਏ ਨੀ ਮਾਏ,
ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਵਿਚ,
ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਰੜਕ ਪਵੇ!
ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ-
ਉੱਠ ਰੋਣ ਮੋਏ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੂੰ
ਮਾਏ ਸਾਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾ ਪਵੇ!

੦੦੦੦

ਲਾਜਵੰਤੀ

ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਬਿਰਹੇ ਨੇ ਹੱਥ ਲਾਇਐ!
ਮੇਰੇ ਬੋਲਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤਿਆਂ ਨੇ,
ਤੇਰੀ ਸਰਦਲ ਤੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਐ!
ਇਹ ਕੌਣ ਮਾਲੀ ਹੈ ਦਿਲ ਮੇਰੇ ਦਾ,
ਚਮਨ ਜੋ ਫੱਗਣ 'ਚ ਵੇਚ ਚਲਿਐ,
ਇਹ ਕੌਂਦ ਭੌਰਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਿਖੱਤੇ ਨੇ,
ਮੇਰੇ ਗ਼ਮ ਦੀ ਕਲੀ ਨੂੰ ਤਾਇਐ?
ਉਹ ਕੇਹੜੀ ਕੰਜਕ ਸੀ ਪੀੜ ਮੇਰੀ ਦੀ
ਜਿਸ ਦੇ ਦੁਨੀਆਂ ਨੇ ਪੈਰ ਧੌਤੇ,
ਇਹ ਕੇਹੜੀ ਹਸਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦਿਲ ਦੇ
ਵੀਰਾਨ ਵਿਹੜੇ 'ਚ ਚੌਂਕ ਵਾਹਿਐ?
ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਪੌਣ ਤੱਤੀ ਦਾ-
ਕੇਹੜਾ ਬੁੱਲਾ ਖਲਾ 'ਚ ਘੁਲਿਐ,
ਇਹ ਕੇਹੜਾ ਹੰਝੂ ਹੈ ਮੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਦਾ,
ਸ਼ਹਿਰ ਛੱਡ ਕੇ ਜੋ ਮੁਸਕਰਾਇਐ?
ਮੇਰੀ ਉਮਰਾ ਦੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਬਿਰਹੇ ਨੇ ਹੱਥ ਲਾਇਐ!
ਮੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤਿਆਂ ਨੇ,
ਤੇਰੀ ਸਰਦਲ ਤੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਐ!
ਮੇਲ ਤੇਰੇ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੰਧੂਰੀ 'ਤੇ-
ਪੈ ਗਈਆਂ ਨੇ ਵੇ ਹੋਰ ਛਾਹੀਆਂ
ਹੋਰ ਗ਼ਮ ਦੇ ਹੁਸੀਨ ਮੁੱਖ ਤੇ-
ਵੇ ਕਿੱਲ ਫੁਰਕਤ ਦਾ ਨਿਕਲ ਆਇਐ!
ਟਰ ਚਲੀ ਹੈ ਬਹਾਰ ਜੋਗਣ-
ਵੇ ਕਰਨ ਪੱਤਝੜ ਦਾ ਪਾਕ ਤੀਰਥ,
ਤਿਤਲੀਆਂ ਨੇ ਮਲੂਕ ਮੰਜਰੀ ਦਾ
ਪੀਠ ਮੱਥੇ ਤੇ ਤਿਲਕ ਲਾਇਐ!
ਨੰਗੇ ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਸੋਹਲ ਪੈਰਾਂ 'ਚ
ਕਿਰਨ ਚਾਨਣ ਦੀ ਚੁੱਭ ਗਈ ਹੈ,

ਬੀਮਾਰ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਗਲ 'ਚ ਰਾਤਾਂ
ਕਰਾ ਕੇ ਚੰਨ ਦਾ ਤਵੀਤ ਪਾਇਐ !
ਯਾਦ ਮੇਰੀ ਦੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਬਿਰਹੇ ਨੇ ਹੱਥ ਲਾਇਐ !
ਪੀੜ ਮੇਰੀ ਦੇ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤਿਆਂ ਨੇ,
ਤੇਰੀ ਸਰਦਲ ਤੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਐ !
ਬੀਤੇ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਗਹਿਰੇ ਸਾਗਰ 'ਚ
ਫੇਰ ਆਇਐ ਜਵਾਰ ਭਾਟਾ,
ਸਿਦਕ ਮੇਰੇ ਦੇ ਸੰਖ, ਘੋਗੇ-
ਮਲਾਹ ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਚੁਗ ਲਿਆਇਐ !
ਰਾਤੜੀ ਦੇ ਸਿਆਹ ਮੇਰੇ 'ਚ
ਖੂਹ ਚਾਨਣ ਦਾ ਗਿੜ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਚੁੱਪ ਦੀ ਮੈਂ ਮੁਲੈਮ ਗਾਧੀ ਤੇ
ਹਿਜਰ ਤੇਰੇ ਦਾ ਗਮ ਬਿਠਾਇਐ !
ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਝਲਾਰ ਨਿੱਤਰੀ 'ਚ
ਦੀਦ ਤੇਰੀ ਦਾ ਸੋਹਲ ਸੁਪਨਾ,
ਮਲ ਕੇ ਵੱਟਣਾਂ ਮੁਹੱਬਤਾਂ ਦਾ-
ਵੇ ਸ਼ੌਕ ਮੇਰੇ ਨੇ ਮੁੜ ਨੁਹਾਇਐ !

ਆਸ ਮੇਰੀ ਦੀ ਲਾਜਵੰਤੀ ਨੂੰ,
ਤੇਰੇ ਬਿਰਹੇ ਨੇ ਹੱਥ ਲਾਇਐ !
ਸਬਰ ਮੇਰੇ ਦੇ ਜ਼ਰਦ ਪੱਤਿਆਂ ਨੇ,
ਤੇਰੀ ਸਰਦਲ 'ਤੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਇਐ !
ਅਜ ਉਮੀਦਾਂ ਨੇ ਅੰਬਰਾਂ ਥੀਂ
ਹੈ ਸੋਨ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਲਾਬ ਲਾਈ,
ਅਜ ਹਯਾਤੀ ਦੇ ਕਾਲੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ
ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਮੈਂ ਕਣ ਬਿਜਾਇਐ !
ਆਪਣੀ ਉਮਰਾ ਤੇ ਤੇਰੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ-
ਮਹਿਕ ਨੂੰ ਹੈ ਮੈਂ ਜ਼ਰਬ ਦਿੱਤੀ,
ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਦਾ ਇਕ ਹਾਸਿਲ-
ਤੇ ਸਿਫਰ ਬਾਕੀ ਜਵਾਬ ਆਇਐ !
ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਨੇ ਦਰਦ ਤੇਰੇ ਦੀ
ਖ਼ਾਨਗਾਹ ਤੈ ਵੇ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਕਲਮਾ,
ਸ਼ੁਹਰਤਾਂ ਦਾ ਵੇ ਮੁਰਗ ਕਾਲਾ
ਹਲਾਲ ਕਰ ਕੇ ਨਜ਼ਰ ਚੜਾਇਐ !

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ,
ਓਹਲੇ ਓਹਲੇ ਸੂਰਜਾ,
ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਲਾਬ ਪਿਆ ਲਾਏ!
ਪੀਲੀ ਪੀਲੀ ਧੁੱਪੜੀ ਨੂੰ-
ਭੰਨ ਭੰਨ ਪੋਟਿਆਂ ਥੀਂ,
ਟੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਕੜੀ ਲੁਆਏ!

ਗਿੱਟੇ ਗਿੱਟੇ ਪੌਣਾ ਵਿਚ-
ਵਗਣ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਨੀ,
ਨੀਂਦ ਪਈ ਪੰਖੇਰੂਆਂ ਨੂੰ ਆਏ!
ਸਾਵੇ ਸਾਵੇ ਰੁੱਖਾਂ ਦੀਆਂ-
ਝੰਗੀਆਂ 'ਚ ਕੂਲੂ ਕੋਈ,
ਬੈਠੀ ਅਲਗੋਜੜੇ ਵਜਾਏ!

ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਿਚ
ਮੁੱਖ ਵੇਖ ਕੰਮੀਆਂ ਦੇ,
ਰੋਣ ਪਏ ਨੀ ਪੱਤ ਕੁਮਲਾਏ!
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਘੁੰਗਰੂ ਨੀ-
ਪੌਣ ਬੰਨ੍ਹ ਪੈਰਾਂ ਵਿਚ,
ਅੱਡੀਆਂ ਮਰੀਂਦੀ ਟੁਰੀ ਜਾਏ!

ਕੂਲੀਆਂ ਕਰੁੰਬਲਾਂ 'ਤੇ-
ਸੁੱਤੇ ਜਲ ਬਿੰਦੂਆਂ 'ਚ
ਕਿਰਨਾਂ ਨੇ ਦੀਵੜੇ ਜਗਾਏ!
ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀਆਂ ਨੂੰ
ਪਟੋਲਾ ਜੇਹੀ ਸੋਨ ਚਿੜੀ,
ਮਾਰ ਮਾਰ ਸੀਟੀਆਂ ਬੁਲਾਏ!

ਨੀਲੇ ਨੀਲੇ ਅੰਬਰਾਂ 'ਚ
ਉੱਡੇ ਅਬਾਬੀਲ ਕੋਈ,
ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਕੰਛਣੀ ਪਈ ਖਾਏ!

ਮਿੱਠੜੀ ਤੁੱਲ ਦੀ-
ਛਬੀਲ ਲਾ ਕੇ ਫੁੱਲ ਕੋਈ,
ਛਿੱਟ ਛਿੱਟ ਭੋਰਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਏ!

ਬੂਹੇ ਖਲੀ ਤਿਤਲੀ-
ਫੁਕੀਰਨੀ ਨੂੰ ਮੋਲਸਰੀ,
ਖ਼ੈਰ ਪਈ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਦੀ ਪਾਏ!
ਏਸ ਰੁੱਤੇ ਪੀੜ ਨੂੰ-
ਪਿਉਂਦ ਲਾ ਕੇ ਹੌਕਿਆਂ ਦੀ,
ਵਾਸਤਾ ਈ ਧੀਆਂ ਦਾ ਨੀ ਮਾਏ!

ਥੱਕੀ ਥੱਕੀ ਪੀੜ ਕੋਈ
ਨੀੜਾਂ ਦੀਆਂ ਡੰਡੀਆਂ ਤੇ,
ਪੋਲੇ ਪੋਲੇ ਔਸੀਆਂ ਪਈ ਪਾਏ!
ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ ਮਿੱਠਾ ਮਿੱਠਾ-
ਬਿਰਹਾ ਨੀ ਅੱਥਰਾ,
ਵਿੱਚੇ ਵਿੱਚੇ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਖਾਏ!

ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਦਾ-
ਕਢਾ ਦੇ ਛੇਤੀ ਸਾਹਿਆ ਕੋਈ,
ਚੈਨ ਸਾਡੇ ਦੀਦਿਆਂ ਨੂੰ ਆਏ!
ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਬਾਝ ਜੱਗ-
ਅਸਾਂ ਲਟਬੋਰੀਆਂ ਨੂੰ,
ਆਖ ਆਖ ਝੱਲੀਆਂ ਬੁਲਾਏ!

ਏਸ ਪਿੰਡ ਕੋਈ ਨਹੀਉਂ-
ਸੱਕਾ ਸਾਡਾ ਅੰਮੀਏ ਨੀ,
ਜਿਹੜਾ ਸਾਡੀ ਪੀੜ ਨੂੰ ਵੰਡਾਏ!
ਏਸ ਰੁੱਤੇ ਸੱਜਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਝ-
ਤੇਰੇ ਪਿੰਡ ਮਾਏ,
ਇਕ ਪਲ ਕੱਟਿਆ ਨਾ ਜਾਏ!

ਉੱਚੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ ਦੇ-
ਓਹਲੇ ਓਹਲੇ ਸੂਰਜਾ,
ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਲਾਬ ਪਿਆ ਲਾਏ!
ਪੀਲੀ ਪੀਲੀ ਧੁੱਪਦੀ ਨੂੰ-
ਭੰਨ ਭੰਨ ਪੋਟਿਆਂ ਥੀਂ,
ਟੀਸੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਂਕੜੀ ਲੁਆਏ!

੦੦੦੦

ਇਕ ਕਰੰਗ ਇਕ ਕਹਾਣੀ

ਹਾਣੀਆਂ ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲੋਂ
ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਅਜ ਹਵਾ!
ਮਾਰ ਢਿੱਡੀਂ ਮੁੱਕੀਆਂ ਹੈ-
ਰੋ ਰਹੀ ਸਾਰੀ ਫਿਜ਼ਾ!
ਨਿਕਲ ਆਈ ਹੈ ਛਪਾਕੀ
ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਰਸ਼ ਤੇ,
ਮਾਰ ਪੱਲਾ ਅਬਰ ਦਾ-
ਗਈ ਚੰਨ ਦਾ ਦੀਵਾ ਬੁਝਾ!
ਰਾਤ ਏਦਾਂ ਸੌਂ ਰਹੀ ਹੈ
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਬਸ਼ਨ ਕੋਈ,
ਫੁੱਲ ਅਮਲਤਾਸ ਦੇ
ਪੀਲੇ ਜਿਹੇ ਜੂੜੇ 'ਚ ਲਾ!
ਵੇਖ ਕੇ ਪਗਡੰਡੀਆਂ-
ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਂਦੀਆਂ,
ਆ ਰਿਹੈ ਮੇਰੇ ਜਿਗਰ ਦੇ ਵਿਚ
ਪੀੜ ਦਾ ਇਕ ਜਲਜਲਾ!

ਫੁੱਲ ਸੂਹਾ ਆਤਸ਼ੀ-
ਗੂਹੜਾ ਗੁਲਾਬੀ ਹਿਜਰ ਦਾ
ਫੇਰ ਅਜ ਮਾਯੂਸੀਆਂ ਦੇ
ਅਦਨ ਵਿਚ ਹੋ ਖਿੜ ਰਿਹਾ!
ਫੇਰ ਨੈਣਾਂ ਦੀ ਨਿਆਈਂ-
ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਅਜ ਸੈਰਾਬ
ਫੇਰ ਖੂਹਾ ਹਿਕੜੀ ਵਿਚ
ਅੱਗ ਦਾ ਇਹ ਗਿੜ ਰਿਹਾ!
ਲੈ ਸਬਰ ਦੀਆਂ ਛਾਪੀਆਂ
ਸੀ ਦਿਲ ਨੂੰ ਵਾੜਾਂ ਕੀਤੀਆਂ
ਗਮ ਦਾ ਇੱਜੜ ਫੇਰ ਹੈ-
ਦਿਲ ਦੇ ਕਿਆਰੇ ਫਿਰ ਰਿਹਾ!
ਫੇਰ ਮੇਰੇ ਕਾਲਜੇ ਨੂੰ-
ਧੂਹ ਜਹੀ ਹੈ ਪੈ ਰਹੀ,
ਯਾਦ ਕਰ ਬੀਤੇ ਦਿਹੂੰ,
ਹੈ ਦਿਲ 'ਚ ਪਾਲਾ ਛਿੜ ਰਿਹਾ!

ਯਾਦ ਹੈ ਇਕ ਵਾਰ ਏਦਾਂ ਹੀ
ਹਵਾ ਸੀ ਚਲ ਰਹੀ!
ਰਾਤ ਰਾਣੀ ਰਾਤ ਦੇ-
ਪਿੰਡੇ ਮਹਿਕ ਸੀ ਮਲ ਰਹੀ!

ਤੇਰੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕੀ ਲਿਟਾਂ ਵਿਚ
ਮੇਰੇ ਹੋਠਾਂ ਦੀ ਕਲੀ,
ਵੇਖ ਸਾਰੀ ਗੁਲਫ਼ਸ਼ਾਂ ਸੀ-
ਤਾਰਿਆਂ ਦੀ ਜਲ ਰਹੀ!
ਆਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਮੇਰੇ
ਹੋ ਰਹੀ ਸੀ ਇਕ ਜਲੂਣ,
ਮਹਿਕ ਸਾਡੇ ਜਿਸਮ ਦੀ ਸੀ
ਕਹਿਕਸ਼ਾ ਵਿਚ ਰਲ ਰਹੀ!
ਸਾਡੀਆਂ ਹਾਲਾਂ 'ਚ ਵਧਦਾ-
ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਇਕ ਸਵਾਦ,
ਬਦਲੀਆਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ਬੱਤੀ
ਚੰਨ ਦੀ ਸੀ ਬਲ ਰਹੀ!

ਸਾਂ ਅਸੀਂ ਉਹ ਰਾਤ ਸਾਰੀ
ਮਿਲ ਗਲੇ ਰੋਂਦੇ ਰਹੇ!
ਰਾਤ ਭਰ ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ-
ਜੋਗਾਂ ਅਸੀਂ ਜੋਂਦੇ ਰਹੇ!
ਰਗੜ ਮੱਥੇ ਦੇਹਰੀਆਂ ਤੇ
ਰੋਟ ਕਈ ਸੁੱਖੇ ਅਸਾਂ,
ਭਰ ਕੇ ਪਲੀਆਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦਾ
ਤੇਲ ਸਾਂ ਚੋਂਦੇ ਰਹੇ!
ਗੁਟਕਦੇ ਚਿੱਟੇ ਕਬੂਤਰ-
ਵਾਕਣਾਂ ਤੇਰੇ ਮਹਿਲ ਵੇਖ,
ਮੇਰੀਆਂ ਝੁਗੀਆਂ ਦੇ ਜਾਲੇ
ਰਾਤ ਭਰ ਰੋਂਦੇ ਰਹੇ!
ਘੋਲ ਕੱਲਰ ਚਾਨਣੀ ਦਾ
ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ ਦਾਬੜੇ,
ਆਸ ਦਾ ਮੈਲਾ ਵਿਛੋਨਾ
ਰਾਤ ਭਰ ਧੋਂਦੇ ਰਹੇ।

ਵਕਤ ਪਾ ਕੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ
ਸਾਹ ਮੇਰੇ ਚਗਲੇ ਗਏ!
ਹੋ ਗਈ ਜੂਠੀ ਜਵਾਨੀ,
ਨੈਣ ਹੋ ਗਦਲੇ ਗਏ!
ਹਵਸ ਦਾ ਪਾਪੀ ਫਲੇਰਾ
ਇਤਰ ਕੱਢ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ,
ਫੁੱਲ ਮਹਿਕੇ ਰੂਪ ਦੇ-
ਹੋ ਹਸਰ ਲਈ ਫੁਗਲੇ ਗਏ!
ਚੜ੍ਹ ਗਈ ਤੇਰੇ ਦੀਦਿਆਂ ਤੇ

ਸੋਨੇ ਚਾਂਦੀ ਦੀ ਵੇ ਪਾਣ,
ਲੱਖ ਸਾਣਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਲਾਏ
ਪਰ ਨਾ ਮੁੜ ਬਦਲੇ ਗਏ!
ਛੰਬ ਤੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦਾ-
ਇਕ ਰੋਜ਼ ਰੱਕੜ ਹੋ ਗਿਆ,
ਮਰ ਗਈਆਂ ਵੇ ਟਿੱਚਰਾਂ
ਤੇ ਦੂਰ ਉੱਡ ਬਗਲੇ ਗਏ!

ਫੇਰ ਇਕ ਦਿਨ ਮੇਰਿਆਂ-
ਕੰਨਾਂ ਦੇ ਪਰਦੇ ਚੀਰਦੀ,
ਲੰਘ ਗਈ ਆਵਾਜ਼-
ਸ਼ਹਿਨਾਈ ਦੀ ਕੂਕਾਂ ਮਾਰਦੀ!
ਘੁਲ ਗਏ ਸਾਰੇ ਗਰਾਂ ਦੀ-
ਪੌਣ ਵਿਚ ਤੇਰੇ ਸੁਹਾਗ,
ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪਾਲਕੀ
ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ!
ਮੋਤੀਆਂ ਦੇ ਭਾਅ ਤੇਰਾ
ਬੇਹਾ ਜਿਸਮ ਸੀ ਵਿਚ ਗਿਆ,
ਪਤਝੜਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ
ਕੀਮਤ ਤੇਰੀ ਗੁਲਜ਼ਾਰ ਦੀ!
ਬੀਤਦੀ ਰਹੀ ਉਮਰ ਮੇਰੀ
ਮੇਲ ਦੇ ਰਾਹ ਹੁੰਝਦੀ,
ਭਟਕਦੀ ਰਹੀ ਰੀਝ ਮੇਰੀ
ਹਿਜਰ ਦੇ ਵੱਗ ਚਾਰਦੀ!

ਰਾਤ ਦਿਨ ਲੈਂਦੇ ਰਹੇ
ਤੇਰੇ ਮਹਿਲ ਦੀ ਪਰਦੱਖਣਾ!
ਸ਼ਹਿਦ ਤੇਰੀ ਦੀਦ ਦਾ-
ਪਰ ਮੁੜ ਨਾ ਜੁੜਿਆ ਚੱਖਣਾ!
ਹਰ ਸਾਲ ਬੋਲੀ ਪੀਲੜੂ-
ਗਰਨੇ ਵਨੀ ਪਕਦੇ ਰਹੇ,
ਪਰ ਨਾ ਆਇਆਂ ਤੂੰ ਕਦੀ ਵੇ
ਖਾਣ ਮੇਰੇ ਮੱਖਣਾਂ!
ਫੇਫੜੇ ਮੇਰੇ ਲਹੂ ਦੀਆਂ
ਬੋਟੀਆਂ ਥੁੱਕਦੇ ਰਹੇ,
ਹੋ ਗਿਆ ਪਿੱਤਾ ਵੀ ਮੇਰਾ
ਖੂਨ ਤੋਂ ਵੀ ਸੱਖਣਾਂ।

ਫੇਰ ਵੀ ਇਹ ਭੂਕ ਪੀਲਾ
ਜਿਸਮ ਮੇਰਾ ਲਾਸ਼ ਜਹੀ,
ਲੁੜਛਦਾ ਹੀ ਮਰ ਗਿਆ
ਤੇਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਵੱਸਣਾ।

ਅਜ ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਦਾ ਹੀ
ਇਕ ਸਹਾਰਾ ਰਹਿ ਗਿਐ!
ਕੁੱਲ ਲੁਕਾਈ ਦਾ ਜੋ ਗ਼ਮ ਹੈ,
ਹਿੱਕੜੀ, ਵਿਚ ਲਹਿ ਗਿਐ!
ਪਾਣੀਆਂ ਕੰਢੇ ਜਿਵੇਂ ਹੈ-
ਲਹਿਲਹਾਂਦਾ ਡੀਲੜਾ
ਬੁਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਲਹਿਲਹਾਂਦਾ
ਦਰਦ ਮੇਰੇ ਰਹਿ ਗਿਐ!
ਨਜ਼ਰ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਮੋਹ ਦੀ
ਚੀਲ੍ਹ ਹੈ ਮੰਡਲਾ ਰਹੀ,
ਆਸ਼ ਦੀ ਮਮਟੀ ਤੇ ਕੋਈ
ਆ ਕੇ ਸ਼ਿਕਰਾ ਬਹਿ ਗਿਐ!
ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਸਾਉਣ ਵਿਚ
ਐਸਾ ਚੁਮਾਸਾ ਲੱਗਿਐ,
ਜਿਸਮ ਮੇਰਾ ਝੁਲਸਿਆ
ਇਕ ਕਰੰਗ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਗਿਐ!

ਕਾਰੂਆਂ ਦੀਏ ਜ਼ਾਦੀਏ,
ਤੂੰ ਖੂਬ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਸਜ਼ਾ!
ਆ ਕਿ ਬਚਿਆ ਖੂਨ ਵੀ,
ਜਿੰਦੇ ਨੀ ਤੈਨੂੰ ਦਿਆਂ ਪਿਆ!
ਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਜੋਕ ਹੈਂ,
ਸ਼ਾਹ ਰਗ ਤੇ ਤੈਨੂੰ ਲਾ ਲਵਾਂ,
ਆ ਕਿ ਕੱਲਰੀ ਨਾਗਣੇ,
ਤੈਨੂੰ ਜੀਭ ਉੱਤੇ ਲਾਂ ਲੜਾ!
ਮੇਰੀ ਗੁਰਬਤ ਨੂੰ ਤੇਰੀ ਦੌਲਤ-
ਤੇ ਕੋਈ ਰੋਸ ਨਹੀਂ,
ਜਾ ਰਿਹਾਂ ਪਰਲੋਕ ਮੇਰੀ-
ਅਲਵਿਦਾ! ਮੇਰੀ ਅਲਵਿਦਾ!
ਅਜ ਸਫ਼ਾਖਾਨੇ 'ਚ ਸ਼ਾਇਦ
ਆਖ਼ਰੀ ਇਹ ਰਾਤ ਹੈ,
ਕੀਹ ਪਤਾ ਨਾ ਵੇਖ ਸੱਕਾਂ
ਫਜ਼ਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸੁਆ!

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਪੁਰੇ ਦੀਏ ਪੌਣੇ,
ਇਕ ਚੁੰਮਣ ਦੇ ਜਾ,
ਛਿੱਟ ਸਾਰੀ ਦੇ ਜਾ ਖੁਸ਼ਬੋਈ!
ਅਜ ਸਾਨੂੰ ਪੁੰਨਿਆਂ ਦੀ,
ਓਦਰੀ ਨਹੀਂ ਚਾਨਣੀ ਦੇ,
ਹੋਰ ਨਹੀਉਂ ਵੇਖਦਾ ਨੀ ਕੋਈ।

ਅਜ ਮੇਰਾ ਬਿਰਹਾ ਨੀ-
ਹੋਇਆ ਮੇਰਾ ਮਹਿਰਮ,
ਪੀੜੇ ਸਹੇਲੜੀ ਸੂ ਹੋਈ!
ਕੰਬਿਆ ਸੂ ਅਜ ਕੁੜੇ-
ਪਰਬਤ ਪਰਬਤ,
ਵਣ ਵਣ ਰੱਤੜੀ ਸੂ ਰੋਈ!

ਸੁੱਕ ਬਣੇ ਸਾਗਰ-
ਥਲ ਨੀ ਤਪਦੇ ਅਜ,
ਫੁੱਲਾਂ 'ਚੋਂ ਸੁਗੰਧ ਅਜ ਮੋਈ!
ਗਗਨਾਂ ਦੇ ਰੁੱਖੋਂ ਅਜ-
ਟੁੱਟੇ ਪੱਤ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ,
ਟੇਪਾ ਟੇਪਾ ਚਾਨਣੀ ਸੂ ਚੋਈ!

ਅਜ ਤਾਂ ਨੀ ਕੁੜੇ-
ਸਾਡੇ ਦਿਲੇ ਦਾ ਹੀ ਰਾਝਣਾਂ ,
ਖੋਹ ਸਾਥੋਂ ਲੈ ਗਿਆ ਈ ਕੋਈ!
ਅਜ ਮੇਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ-
ਰਾਹਾਂ ਤੇ ਤਿਜਾਬ ਤਿੱਖਾ,
ਲੰਘ ਗਿਆ ਡੋਹਲਦਾ ਈ ਕੋਈ!

ਸੋਈਓ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਅਜ-
ਪ੍ਰੀਤ ਨੀ ਅਸਾਡੜੀ ਦਾ,
ਠੱਕੇ ਮਾਰੀ ਕੰਮੀ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ

ਨਾ ਤਾਂ ਨਿਕਰਮਣ-
ਰਹੀ ਉ ਨੀ ਡੋਡੜੀ,
ਨਾ ਤਾਂ ਮੁਟਿਆਰ ਖਿੜ ਹੋਈ!

ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਖਰਾਸ਼ੇ-
ਕਿਹੜੇ ਮਾਲੀ ਅਜ ਚੰਦਰੇ ਨੀ,
ਤਿਤਲੀ ਮਲੂਕ ਜਹੀ ਜੋਈ
ਹੂੰਝਦੇ ਨੇ ਕਾਹਨੂੰ ਭੋਰੇ-
ਜੂਹੀ ਦਿਆਂ ਫੁੱਲਾਂ ਉਤੇ,
ਕਾਲੀ ਜਹੀ ਓਢ ਕੇ ਨੀ ਲੋਈ!

ਕਿਰਨਾਂ ਦਾ ਧਾਗਾ-
ਸਾਨੂੰ ਲਹਿਰਾਂ ਦੀ ਸੂਈ ਵਿੱਚ,
ਨੈਣਾਂ ਵਾਲਾ ਪਾ ਦੇ ਅਜ ਕੋਈ!
ਲੱਭੇ ਨਾ ਨੀ ਨੱਕਾ-
ਸਾਡੀ ਨੀਝ ਨਿਮਾਨੜੀ ਨੂੰ,
ਰੋ ਰੋ ਅਜ ਧੁੰਦਲੀ ਸੂ ਹੋਈ!

ਸੱਦੀਂ ਨੀ ਛੀਂਬਾ ਕੋਈ-
ਜਿਹੜਾ ਅਸਾਡੜੀ,
ਮੱਨ ਲਵੇ ਅਜ ਅਰਜੋਈ!
ਠੋਕ ਦੇਵੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ-
ਜੋ ਕੋਰੀ ਚਾਦਰ,
ਪਾ ਦੇ ਫੁਲ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਨੀ ਕੋਈ!

ਪੁਰੇ ਦੀਏ ਪੌਣੇ-
ਇਕ ਚੁੰਮਣ ਦੇ ਜਾ,
ਛਿੱਟ ਸਾਰੀ ਦੇ ਜਾ ਖੁਸ਼ਬੋਈ!
ਅਜ ਸਾਨੂੰ ਪੁੰਨਿਆਂ ਦੀ-
ਓਦਰੀ ਜਹੀ ਚਾਨਣੀ ਦੇ,
ਹੋਰ ਨਹੀਉਂ ਵੇਖਦਾ ਨੀ ਕੋਈ!

੦੦੦੦

ਗਰਭਵਤੀ

ਤਨ ਦੀ ਸੰਦਲੀ ਗੋਲੀ ਵਿਚੋਂ
ਇਹ ਕੇਹੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਪਈ ਆਵੇ
ਜੀਕਣ ਹਿੰਗ ਕਬੂਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਛਿੱਟ ਸਰੀ ਫੁਲ੍ਹ ਜਾਏ

ਮਰਨ ਸੁਗੰਧੀਆਂ!

ਕੁੱਖ ਦੀ ਕਾਲੀ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ
ਚਾਨਣ ਦਾ ਇਕ ਬੂਟਾ ਉੱਗਿਐ
ਇਸ ਬੂਟੇ ਦੇ ਫੁਲ ਨੇ ਵਿੱਸੇ
ਜ਼ਹਿਰ ਕੌੜੀਆਂ ਫਲੀਆਂ

ਘੁਟਣ ਸੰਘੀਆਂ!

ਕੁੱਖ ਦੀ ਸੌੜੀ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ
ਇਹ ਬੂਟਾ ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਸਾਂਭਾਂ ?
ਇਹ ਬੂਟਾ ਮੈਂ ਕੀਕਣ ਛਾਂਗਾਂ ?
ਨਿੱਤ ਨਿੱਤ ਰੁੰਦੀਆਂ ਜਾਣ

ਡਾਲੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ!

ਕੁੱਖ ਦੀ ਧਰਤ ਕੁਆਰੀ ਅੰਦਰ
ਜੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਮੈਲੀ ਅੱਖ ਨੂੰ
ਇਹ ਬੂਟਾ ਨਜ਼ਰੀਂ ਪੈ ਜਾਸੀ
ਸੱਤ ਜਹਾਨੀ ਰੱਜ ਕੇ

ਹਸਣ ਭੰਡੀਆਂ!

ਜਾਵਾਂ ਤੇ ਮੈਂ ਕਿੱਤ ਵੱਲ ਜਾਵਾਂ
ਕਿਸ ਮਰੀਅਮ ਨੂੰ ਹਾਲ ਸੁਣਾਵਾਂ
ਇਕ ਪੜੋਪੀ ਆਟੇ ਖਾਤਿਰ
ਵਿਕਣ ਹਵਾ ਦੀਆਂ ਜਾਈਆਂ ਨੀ
ਵਿਚ ਮੰਡੀਆਂ!

ਏਸ ਜ਼ਹਿਰ ਦੀ ਚੌੜੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ
ਮੇਰੇ ਜਿਹੀਆਂ ਲੱਖਾਂ ਕੰਜਕਾਂ
ਇਕ ਤੋਲਾ ਤਾਂਬੇ ਦੀ ਖਾਤਿਰ
ਵਿਚ ਚੋਗਹੀਂ ਵਿਕਣ ਨੀ

ਹੋ ਹੋ ਨੰਗੀਆਂ!

ਗੁਰਬਤ ਦਾ ਇਕ ਸੰਘਣਾ ਜੰਗਲ
ਭੁੱਖਾਂ ਦੀ ਵਿਚ ਪੈਣ ਵਗੋਂਦੀ
ਇਸ਼ਕ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਬਾਂਸ ਦਾ ਬੂਟਾ
ਨਾ ਕੋਈ ਲੱਗੇ ਫੁਲ

ਨਾ ਦਵੇ ਸੁਗੰਧੀਆਂ!

ਆਸ ਜਿਵੇਂ ਇਕ ਉੱਚਾ ਪਰਬਤ
ਮਨ ਜੀਕਣ ਹੋਈ ਸਰਘੀ ਵਾਲਾ
ਯਾਦ ਜਿਵੇਂ ਸੂਰਜ ਦੀ ਟਿੱਕੀ
ਵਿਚ ਸਚਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਲ੍ਹਾਂ

ਉੱਡ ਉੱਡ ਹੰਭੀਆਂ!

ਮਾਤ ਲੋਕ ਦੀ ਦੋ ਗਿੱਠ ਧਰਤੀ
ਕਈਆਂ ਅੱਗੇ ਗਹਿਣੇ ਰੱਖੀ
ਪਰ ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਇਕ ਵੀ ਮਿਲਿਆ
ਦਵੇ ਕੀਮਤਾਂ ਜੇਹੜਾ

ਮੂੰਹੋਂ ਮੰਗੀਆਂ!

ਨਾ ਇਹਦੀ ਕੀਮਤ ਚਾਂਦੀ ਚਾਹੀ
ਨਾ ਇਹਦੀ ਕੀਮਤ ਸੋਨਾ ਮੰਗੀ
ਇਕ ਮੰਗਿਆ ਬਸ ਸਾਥੀ ਸੰਗੀ
ਖਾ ਜਾਏ ਭਾਵੇਂ ਜੇਹੜਾ

ਵੱਢ ਵੱਢ ਦੰਦੀਆਂ!

ਠੀਕ ਕਿਸੇ ਦਰੋਪਤ ਦੀ ਜਾਈ
ਪੰਜ ਪਾਂਡਵਾਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹੀ
ਝੂਠ ਹੈ ਉਹਨੂੰ ਅਰਜੁਨ ਬਾਝੋਂ
ਹੋਰ ਵੀ ਸ਼ਕਲਾਂ ਲਗਦੀਆਂ

ਹੋਸਣ ਚੰਗੀਆਂ!

ਔਰਤ ਤਾਂ ਇਕ ਉਹ ਪੰਛੀ ਹੈ
ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੋਨੇ ਦੇ ਪਿੰਜਰੇ ਵਿਚ
ਮੁੱਠ ਸਾਰੀ ਬੱਸ ਕੰਛਣੀ ਪਾ ਕੇ
ਟੰਗ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂਦਾ

ਉਹਲੇ ਕੰਧੀਆਂ!

ਹੇ ਆਦਮ ਦੇ ਕਾਮੀ ਪੁੱਤਰੋ
ਜਾਂ ਇਹ ਪੰਛੀ ਮਾਰ ਮੁਕਾਵੋ
ਜਾਂ ਇਸ ਪੰਛੀ ਦਾ ਕੁਝ ਸੋਚੋ
ਛੱਡ ਦੇਵੋ ਇਹਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਵੇ
ਵਿੱਚ ਝੰਗੀਆਂ!

ਮੈਂ ਕੁੰਤੀ ਹਾਂ ਅੱਜ ਦੇ ਜੁੱਗ ਦੀ
ਮੇਰੀ ਕੁੱਖ ਵਿਚ ਕਰਨ ਹੈ ਕੋਈ
ਜਾਂ ਚਾਨਣ ਦਾ ਹੈ ਇਕ ਬੂਟਾ
ਜਾਣ ਨਾ ਮੈਂਥੋਂ ਸਾਖਾਂ
ਇਸਦੀਆਂ ਝੰਬੀਆਂ!

ਇਸ ਬੂਟੇ ਦੇ ਕੂਲੇ ਮੁੱਢ ਵਿਚ
ਮੈਂ ਮਮਤਾ ਦਾ ਪਾਸਾਂ ਪਾਣੀ
ਮੈਂ ਲੈਂਸਾਂ ਪਰਦੱਖਣਾਂ ਇਸ ਦੀ
ਜਾਣ ਇਸਮਤਾਂ ਭਾਵੇਂ
ਸੂਲੀ ਟੰਗੀਆਂ!

ਮਾਤ ਲੋਕ ਦੀ ਧਰਤੀ ਅੰਦਰ
ਜਿਸ ਮਾਲੀ ਇਹ ਬੂਟਾ ਲਾਇਐ
ਖੋਰੇ ਕੌਣ ਤੇ ਕਿੱਥੋਂ ਸੀ ਉਹ
ਫਿਰ ਵੀ ਉਹਦੇ ਨਾਲ ਮੈਂ
ਅਜ ਤੋਂ ਮੰਗੀਆਂ!

ਅਜ ਮੇਰੇ ਇਰਾਦੇ ਅੰਦਰ
ਉਹ ਮੇਰਾ ਨਾਵਾਕਫ਼ ਮਾਲੀ
ਅਜ ਤੋਂ ਮੇਰਾ ਕੰਤ ਹੈ ਹੋਇਆ
ਕਲ ਲਾਂ ਗੀ ਦਿਨ ਪੂਰੇ
ਵਾਕਣ ਰੰਡੀਆਂ!

ਤੰਨ ਦੀ ਸੰਦਲੀ ਗੋਲੀ ਵਿਚੋਂ
ਇਹ ਕੋਹੀ ਖੁਸ਼ਬੋ ਪਈ ਆਵੇ
ਜੀਕਣ ਹਿੰਗ ਕਥੂਰੀ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਛਿੱਟ ਸਾਰੀ ਡੁਲ੍ਹ ਜਾਏ
ਮਰਨ ਸੁਗੰਧੀਆਂ! ○○○○

ਮੇਲ

ਅਜ ਫਿਰ ਕੋਈ ਲੈ ਗਿਆ,
ਮੇਰਾ ਗਮ ਉਧਾਲ ਕੇ!
ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗੋਦ ਵਿਚ
ਦੋ ਪਲ ਬਿਠਾਲ ਕੇ!
ਘਨੀਆਂ ਸਿਆਹ ਕਾਲੀਆਂ
ਸੰਦਲੀ ਲਿਟੂਰੀਆਂ,
ਮਿਣਦਾ ਰਿਹਾ ਕੋਈ ਰਾਤ ਭਰ
ਬਾਂਹ ਤੇ ਸੁਆਲ ਕੇ!
ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਉਹ ਕੀਰਨੇ
ਪਾ ਪਾ ਅਲਾਹੁਣੀਆਂ,
ਹੰਝੂਆਂ 'ਚ ਸਾਡੀ ਪੀੜ ਦਾ
ਮੁਰਦਾ ਨੁਹਾਲ ਕੇ!
ਯਾਦਾਂ ਜ਼ੰਗਾਲੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾ
ਬੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਸਾਣ 'ਤੇ,
ਕਰਦਾ ਰਿਹਾ ਗਲੜੀਆਂ
ਦੀਦੇ ਹੰਗਾਲ ਕੇ।
ਆਈ ਹੈ ਮੁਸਕਰਾਣ ਦੀ
ਆਈ ਹੈ ਰੁੱਤੜੀ!
ਅਜ ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਜੁਲਫ਼ ਚੋਂ
ਕਾਲਖ਼ ਹੈ ਨੁੱਚੜੀ!
ਹੈ ਫੇਰ ਕੋਕਾ ਲਿਸ਼ਕਿਆ
ਗੋਰੀ ਉਸ਼ੇਰ ਦਾ,
ਆਥਣ ਨੇ ਫੇਰ ਭਰ ਲਈ
ਕਿਰਨਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੜੀ!
ਅਜ ਬਿਰਹੜੇ ਦੀ ਅੱਖ ਵਿਚ
ਫੋਲਾ ਹੈ ਪੈ ਗਿਆ,
ਦਿੱਲੀ ਦਰਦ ਦੀ, ਸੌਂਕਣਾਂ-
ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਹੈ ਲੁਟੜੀ!
ਸਾਹਾਂ 'ਚ ਫੇਰ ਖਿੜ ਪਈ
ਸੂਰਜ ਦੀ ਫੁੱਟੜੀ!

ਨੀਝਾਂ ਦੇ ਥਲ ਵਿਚ ਮੋਹ ਦੀਆਂ
ਬੇ-ਅੰਤ ਡਾਚੀਆਂ!
ਹੰਝੂ ਕਚਾਵੀਂ ਬੁਲ ਕੇ
ਪੂੜੀ ਗਵਾਚੀਆਂ!
ਮੁੜ ਹਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਕੱਲਰੀਂ
ਫਿਰਿਆ ਸੁਹਾਗੜਾ,
ਆਸਾਂ ਦੀ ਫਿੱਕੀ ਜੀਭ 'ਤੇ
ਘੁਲੀਆਂ ਇਲਾਚੀਆਂ!

ਮੁੜ ਤਿਤਲੀਆਂ ਚਾਵਾਂ ਦੀਆਂ,
ਭੋਰੇ ਉਮੀਦ ਦੇ,
ਆਏ ਦਿਲੇ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਚੋਂ
ਪੀਵਣ ਉਦਾਸੀਆਂ!
ਸੋਚਾਂ ਦੀ ਭਰ ਉਜਾੜ ਚੋਂ
ਹਾਵਾਂ ਦੇ ਬੂਟੜੇ,
ਅਜ ਫੇਰ ਕੋਈ ਲੈ ਗਿਆ
ਕਰ ਕਰ ਕੇ ਗਾਚੀਆਂ!

ਬਿਰਹੋਂ ਦੇ ਅਜ ਛਿਲੇ ਦੀਆਂ
ਘੜੀਆਂ ਨੇ ਪੁੱਗੀਆਂ!
ਮਨ ਹੋ ਖੁਸ਼ੀ 'ਚ ਖੀਵੜਾ
ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਲੁੱਡੀਆਂ!
ਦਿਲ ਦੀ ਖਲਾ 'ਚ ਫੇਰ ਇਕ
ਛੁੱਟੀ ਹੈ ਫੁਲਝੜੀ,
ਰੁਹ ਦੀ ਪੁਲਾੜ ਤੀਕ ਅਜ
ਕਿਰਨਾਂ ਨੇ ਪੁਜੀਆਂ!
ਧੜਕਣ ਦੀ ਹਰ ਆਵਾਜ਼ ਵਿਚ
ਗੱਜਿਆ ਹੈ ਮੇਘਲਾ,
ਮੁੜਕੇ ਜਿਗਰ 'ਚ ਕਾਸ਼ਨੀ
ਪੂੜਾਂ ਨੇ ਉੱਡੀਆਂ!
ਸੁਪਨੇ 'ਚ ਮਿਲਿਆ ਫੇਰ ਅਜ
ਮਾਹੀ ਅਸਾਡੜਾ
ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਸੋਹਲ ਜੀਭ 'ਤੇ
ਸੁਈਆਂ ਨੇ ਚੁੱਭੀਆਂ। ੦੦੦੦

ਚੁੰਮਨ

ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!
ਜਾਂ ਮੰਦਰ ਦੀ ਮਮਟੀ ਉੱਤੇ,
ਘਿਉ ਦੇ ਦੀਵੇ ਵਾਂਗ ਬਲੀਂਦਾ
ਰੋਜ਼ ਤਵੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦਾ!
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ!
ਏਸ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਹਾੜ ਮਹੀਨੇ
ਉੱਡ ਉੱਡ ਆਵਣ ਬੱਦਲ ਚੀਨੇ
ਬੈਠੀ ਪੈਣ ਵਜਾਵੇ ਮੱਟੀਆਂ
ਬਾਂਸਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਖਾਲੀ ਸੀਨੇ!
ਰੋਣ ਪਹਾੜੀਂ ਈਕਣ ਪਾਣੀ
ਜੀਕਣ ਬੁਢੀਆਂ ਤੇ ਮੁਟਿਆਰਾਂ-
ਰੋਵਣ ਬੈਠੀਆਂ ਵਿਚ ਵਰੀਨੇ,
ਜਾਂ ਜਿਉਂ ਹਾਜ਼ੀ ਵਿਚ ਮਦੀਨੇ!
ਕਦੇ ਕਦੇ ਏਸਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਉੱਤੇ
ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਖੰਭ ਮਰੀਂਦਾ,
ਲੰਘ ਜਾਏ ਕੋਈ ਕਾਗ ਉਡੀਂਦਾ
ਉੱਚੇ ਉੱਚੇ ਬੋਲ ਬੁਲੀਂਦਾ!
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!

ਏਸ ਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੰਦਲੀ ਰਾਹਵਾਂ
ਛਾਵਾਂ ਦੇ ਗਲ ਪਾ ਕੇ ਬਾਹਵਾਂ
ਵੇਖਣ ਆਉਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਰਾਹੀ,
ਪੁਛਣ ਹਰ ਇਕ ਦਾ ਸਰਨਾਵਾਂ
ਬੈਂਕੜ, ਗੁਲਰ, ਪੰਜ ਫੂਲੀਆਂ
ਟੁਰ ਟੁਰ ਵੇਖਣ ਆਉਣ ਸੁਆਵਾਂ!
ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਰੁਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ,
ਲੰਘ ਲੰਘ ਜਾਵਣ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ।
ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਹਨਾਂ ਰਾਹਾਂ ਉੱਤੇ,
ਦਿੱਸੇ ਕੋਈ ਵਗ ਚਰੀਂਦਾ!
ਜਾਂ ਕੋਈ ਅਲਬੇਲਾ ਪਾਲੀ

ਮਿੱਠਾ ਕੋਈ ਸਾਜ਼ ਵਜੀਂਦਾ!
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!

ਏਸ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ
ਵਾਂਗ ਮੋਤੀਏ ਤੜਕੇ ਖਿੜੀਆਂ,
ਨੈਣੀਂ ਵੀਰਵਾਰ ਦੀਆਂ ਝੜੀਆਂ
ਜੀਕਣ ਸਾਉਣ ਮਹੀਨੇ ਹੋਵਣ,
ਰਬ ਦੇ ਖੂਹ ਦੀਆਂ ਮਾਹਲਾਂ ਗਿੜੀਆਂ!
ਬੁੱਕ ਬੁੱਕ ਕੰਨੀਂ ਪਾਵਣ ਪਿੜੀਆਂ।
ਨੈਣ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਗਿੱਠ ਗਿੱਠ ਲੰਮੇ,
ਜਿਉਂ ਭੋਰਾਂ ਦੀਆਂ ਲੰਮੀਆਂ ਡਾਰਾਂ
ਚੇਤ ਮਹੀਨੇ ਆਥਣ ਵੇਲੇ-
ਪਹਲੀ ਦੇ ਫੁਲਾਂ ਤੇ ਜੁੜੀਆਂ।
ਹੱਠ ਜਿਵੇਂ ਰੂਹੀ ਦੇ ਪੱਤਰ
ਵਿੱਚੋਂ ਮਿੱਠਾ ਦੁਧ ਵਗੀਂਦਾ,
ਕੋਈ ਕੋਈ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲਾ ਪੀਂਦਾ।
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!

ਏਸ ਗਰਾਂ ਵਿਚ ਸਰਘੀ ਵੇਲੇ
ਉੱਚੇ ਚਿੱਟੇ ਦੁਧ ਚੁਬਾਰੇ,
ਈਕਣ ਲੱਗਣ ਪਿਆਰੇ ਪਿਆਰੇ
ਜੀਕਣ ਕਾਲੀ ਬਦਲੀ ਦੇ ਵਿਚ
ਚਿੱਟਾ ਬਗਲਾ ਤਾਰੀ ਮਾਰੇ।
ਕਦੇ ਕਦੇ ਇਹਦੇ ਮਹਿਲਾਂ ਉਹਲੇ,
ਨਿੱਕੀ ਸੋਨ ਚਿੜੀ ਇਕ ਬੋਲੇ!
ਜਾਂ ਕੋਈ ਲੰਮ ਸਲੰਮੀ ਨੱਢੀ
ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਖੋਲੇ!
ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਬਾਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ,
ਬੈਠੀ ਕੋਈ ਤ੍ਰੀਮਤ ਦਿੱਸੇ
ਰੱਖੀ ਪੱਟਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ਾ
ਕੋਹ ਕੋਹ ਲੰਮੇ ਵਾਲ ਵਰੋਲੇ!
ਪਰ ਨਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਬੋਲੇ!!
ਕਦੇ ਕਦੇ ਜਾਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਲਾ
ਸਾਲੂ ਪੀਲੀ ਭਾ ਮਹੀਂਦਾ,

ਦਿੱਸੇ ਮਹਿਲਾਂ ਵਿਚ ਉਡੀਂਦਾ,
ਪੌਣਾਂ ਵਿਚੋਂ ਮਹਿਕ ਛਟੀਂਦਾ।
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ।

ਏਸ ਗਰਾਂ ਦੇ ਆਲ ਦੁਆਲੇ
ਕੂਲ੍ਹਾਂ, ਕੱਸੀਆਂ, ਨਦੀਆਂ, ਨਾਲੇ
ਲੈਣ ਪਿਕਰਮਾਂ ਕਰਮਾਂ ਵਾਲੇ
ਆਸ਼ਕ ਨਾਉਣ ਨਸੀਬਾਂ ਵਾਲੇ !
ਨੁਾਉਣ ਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਰਲ ਮਿਲ ਪਰੀਆਂ
ਵਾਲੀਂ ਟੁੰਗ ਚੰਬੇ ਦੀਆਂ ਕਲੀਆਂ
ਪਕੜ ਦਹੀਂ ਦੇ ਹੱਥ ਕਟੋਰੇ
ਛੰਗ ਅਤਲਸ ਦੇ ਲਹਿੰਗੇ ਕਾਲੇ।
ਕਦੇ ਕੋਈ ਜੇ ਹੰਸ ਵਿਚਾਰਾ,
ਮਾਨਸਰੋਵਰ ਜਾਵਣ ਵਾਲਾ,
ਏਸ ਗਰਾਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੀਂਦੇ,
ਓਥੇ ਹੀ ਉਹ ਡੁੱਬ ਮਰੀਂਦੇ,
ਮੁੜ ਨਾ ਮੋਤੀ ਇਕ ਚੁਗੀਂਦਾ !
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ !

ਏਸ ਗਰਾਂ ਇਕ ਕੁੜੀ ਸ਼ਕੀਨਾ
ਕੋਹ ਕਾਫ਼ ਦੀ ਪਰੀ ਹੁਸੀਨਾ।
ਪਰੀ ਹੁਸੀਨਾ ਜਿਦ੍ਹਾ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਸੁੱਤੀਆਂ ਕੰਮੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸੀਨਾ !
ਸਾਰੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ ਅੰਦਰ,
ਸੁੱਚਾ ਇੱਕੋ ਇਕ ਨਗੀਨਾ !
ਈਕਣ ਹੱਸੇ ਨੱਕ ਵਿਚ ਕੋਕਾ
ਜੀਕਣ ਕੋਈ ਆਸ਼ਕ ਝੂਨਾ
ਕਾਮ ਮੱਤਿਆ ਮਧਰਾ ਪੀ ਕੇ
ਅਪਣੀ ਸੁਬਕ ਜਹੀ ਸਜਣੀ ਸੰਗ
ਹੱਸ ਹੱਸ ਗੱਲਾਂ ਕਰੇ ਕਮੀਨਾ !
ਯਾਦ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਜੇਠ ਮਹੀਨਾ
ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸ਼ਕੀਨਾ
ਮੁਖ ਤੇ ਸੋਹਵੇ ਇਵੇਂ ਪਸੀਨਾ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਰਬੀ ਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਤੇ
ਕੱਤੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸੁਬਾ ਸਵੇਰੇ
ਸ਼ਬਨਮ ਦਾ ਇਕ ਹੋਏ ਨਗੀਨਾ!
ਓਸੇ ਨਗੀਨੇ ਦੀ ਅੱਖ ਅੰਦਰ।
ਸੂਰਜ ਹੋਵੇ ਮੁੱਖ ਵਖੀਂਦਾ,
ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਅੰਦਰ
ਛੱਟ ਛੱਟ ਹੋਵੇ ਚਾਨਣ ਪੀਂਦਾ।
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ।

ਏਸ ਗਰਾਂ ਵਰਖਾ ਦੀ ਰੁੱਤੇ
ਕੰਜਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਮੇਲੇ ਉੱਤੇ
ਦੁਜੀ ਵਾਰੀ ਮਿਲੀ ਸ਼ਕੀਨਾਂ
ਮੈਂਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੀ ਲਹਿੰਦੀ ਗੁੱਠੇ
ਅੱਬਾਂ ਦੀ ਇਕ ਝੰਗੀ ਓਹਲੇ
ਜਿੱਥੇ ਦਿਨ ਭਰ ਕੋਇਲ ਬੋਲੇ
ਰੋਂਦੀ ਰੋਂਦੀ ਆਈ ਸ਼ਕੀਨਾਂ
ਦੇ ਗਈ ਦੋ ਕੁ ਚੁੰਮਨ ਸੁੱਚੇ!
ਉਸ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਕਦੇ ਸ਼ਕੀਨਾਂ
ਕੋਹ ਕਾਫ਼ ਦੀ ਪਰੀ ਹੁਸੀਨਾ,
ਪਰੀ ਹੁਸੀਨਾ ਜਿਢਾ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਸੁੱਤੀਆਂ ਕੰਮੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸੀਨਾ
ਮੈਂਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਮਿਲਣ ਨਾ ਆਈ
ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ ਦੀ ਉਹ ਜਾਈ!
ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਉਣੀਂਦਾ
ਰਾਤਾਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਰਿਹਾ ਪੁਛੀਂਦਾ
ਤ੍ਰਿੰਵਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਰਿਹਾ ਫਰੀਂਦਾ।
ਰਾਹੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਹਾਲ ਪੁਛੀਂਦਾ!
ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!

ਏਸ ਗਰਾਂ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ
ਇਕ ਦਿਨ ਤੀਰ ਨਦੀ ਦੇ ਮਿਲੀਆਂ!
ਬਿਨਾਂ ਬੁਲਾਇਆਂ ਝੋਲ ਮੇਰੀ ਵਿਚ
ਰੁਗ ਰੁਗ ਕਲੀਆਂ ਧਰ ਕੇ ਮੁੜੀਆਂ!

ਮੁੱਖ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗੀ ਤੱਕੇ
 ਕੱਜਲੇ ਨੈਣੋਂ ਹਿੰਝਾਂ ਚੱਟੇ
 ਹੋਂਠ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੋਏ ਖੱਟੇ
 ਛੱਡ ਛੱਡ ਰਾਤ ਦਿਨ ਸਾਹ ਤੱਤੇ
 ਉਸ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਕੁੜੀਆਂ ਚਿੜੀਆਂ
 ਫੇਰ ਕਦੇ ਨਾ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀਆਂ!
 ਦਿਲ ਦੀਆਂ ਦਿਲ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਪੁਛੀਂਦਾ
 ਸੋਹਲ ਸ਼ਕੀਨਾਂ ਰਿਹਾ ਲਭੀਂਦਾ
 ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾਂਭ ਉਣੀਂਦਾ!
 ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
 ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ,
 ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਗੀ ਹਿੱਕ 'ਤੇ
 ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ
 ਏਸ ਗਰਾਂ ਵਰਖਾ ਦੀ ਰੁੱਤੇ
 ਕੰਜਕਾਂ ਦੇ ਉਸ ਮੇਲੇ ਉਤੇ
 ਕਦੇ ਕਦੇ ਮੈਂ ਅਜ ਵੀ ਜਾਦਾਂ
 ਵਾਦੀ ਦੇ ਵਿਚ ਫਿਰਦਾ ਰਹਿੰਦਾ!
 ਅੰਬਾਂ ਦੀ ਉਸ ਝੰਗੀ ਉਹਲੇ
 ਜਿਥੇ ਅਜ ਵੀ ਕੋਇਲ ਬੋਲੇ
 ਰੋਂਦਾ ਰੋਂਦਾ ਮੈਂ ਸੋਂ ਜਾਂਦਾ!
 ਵਿਲੂ ਵਿਲੂ ਹਰਿਆਂ ਘਾਵਾਂ ਉਤੇ
 ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਜਾਂ ਮਾਰ ਬੁਲਾਉਂਦਾ
 ਖਾ ਬੈਂਕੜ ਦੇ ਕੋੜੇ ਪੱਤੇ
 ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਦਾ ਸੁਆਦ ਗਵਾਉਂਦਾ
 ਉਸ ਦੇ ਚੁੰਮਣ ਭੁਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ!
 ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਉਠ ਕੇ
 ਚਾਨਣੀਆਂ ਤੋਂ ਰਾਹਵਾਂ ਪੁਛਕੇ,
 ਪੁੰਦਲੇ ਜਹੇ ਇਕ ਸਾਏ ਪਿੱਛੇ,
 ਕੋਹਾਂ ਤੀਕਣ ਹੋ ਕੇ ਆਉਂਦਾ!
 ਪਰ ਉਹ ਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਫੜੀਂਦਾ
 ਨਾ ਕੋਈ ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀਂਦਾ
 ਨਾ ਕੋਈ ਮੁਖੋਂ ਬੋਲ ਬੁਲੀਂਦਾ
 ਨਿਰਾ ਸ਼ਕੀਨਾਂ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!
 ਉੱਚੇ ਟਿੱਬੇ ਪਿੰਡ ਬਸੋਹਲੀ
 ਨੇੜੇ ਜੰਮੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਸੁਣੀਂਦਾ
 ਕਿਸੇ ਕੁੜੀ ਦੀ ਗੋਗੀ ਹਿੱਕ ਤੇ
 ਕਾਲੇ ਤਿਲ ਦੇ ਵਾਂਗ ਦਸੀਂਦਾ!!
 ੦੦੦੦

ਤੀਰਥ

ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੋ!
ਖੋਟੇ ਦੱਮ ਮਹੱਬਤ ਵਾਲੇ,
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਸੱਦ ਸੁਨਿਆਰੇ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਦੇ,
ਇਕ ਇਕ ਕਰ ਕੇ ਮੋੜਾਂ
ਸੋਨਾ ਸਮਝ ਵਿਹਾਜੇ ਸਨ ਜੋ
ਮੈਂ ਪਿੱਤਲ ਦੇ ਛੱਲੇ!
ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੋ!
ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਿੱਸਾ ਟੁੱਕਰ,
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਕਰਾਂ ਸਰਾਧ ਪਰੋਹਤ ਸੱਦਾਂ
ਪੀੜ ਮੇਰੇ ਜੋ ਦਿਲ ਦੀ,
ਦਿਆਂ ਦੱਖਣਾਂ ਸੁੱਚੇ ਮੋਤੀ
ਭਰਨ ਜਖਮ ਜੋ ਅੱਲੇ!
ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ,
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੋ!
ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਇਕ ਹਾੜ ਤਪੀਂਦਾ
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਤੋੜੀ ਮਾਰ ਉਡੀਂਦੇ ਨਾਗੀਂ
ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀ ਤੋਂ,
ਅਜ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ ਕਾਠੇ ਤੋਤੇ
ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਟੁੱਕ ਚੱਲੋ!
ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੋ!

ਮਹਿਕ ਸੱਜਣ ਦੇ ਸਾਹਾਂ ਦੀ
ਅੱਜ ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ
ਕੌਤਕ ਸੌ ਮੈਂ ਕੰਜਕਾਂ ਬਾਵਾਂ
ਨਾਲ ਲੰਕੜਾਂ ਪੂਜਾਂ,
ਜੇ ਰੱਬ ਯਾਰ ਮਿਲਾਏ ਛੇਤੀ
ਛੇਤੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਘੱਲੇ!

ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੇ!
ਚੜ੍ਹੀ ਜਵਾਨੀ ਦਾ ਫੁੱਲ ਕਾਲਾ
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਸ਼ਹਿਦ ਸ਼ੁਆਵਾਂ ਦਾ ਕਿੰਜ ਪੀਵੇ
ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਮਖੌਰੀ,
ਚੰਨ ਦੇ ਖੱਗਿਓਂ ਚਾਨਣ ਚੋਂ ਅੱਜ
ਲੈ ਗਏ ਮੇਘ ਨਿਗੱਲੇ!
ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੇ!
ਭੁੱਬਲ ਤਪੀ ਦਿਲੇ ਦੇ ਥਲ ਦੀ
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਹੇਕ ਗੁਲੇਲੀਆਂ ਵਰਗੀ ਲਾ ਕੇ
ਗਾਵਣ ਗੀਤ ਹਿਜਰ ਦੇ,
ਅੱਜ ਪਰਦੇਸਣ ਪੌਣਾਂ ਥੱਕੀਆਂ
ਬਹਿ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਥੱਲੇ!

ਮਾਏ ਨੀ ਅਸੀਂ ਕਰਨ ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਦਾ
ਤੀਰਥ ਹਾਂ ਅੱਜ ਚੱਲੇ!
ਹੰਝੂਆਂ ਦੀ ਇਕ ਕੂਲ ਵਗੋਂਦੀ,
ਬੰਨ੍ਹ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਪੱਲੇ!
ਇਕ ਹਥ ਕਾਸਾ ਇਕ ਹਥ ਮਾਲਾ
ਗਲ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਬਗਲੀ,
ਜਿੱਤ ਵੱਲ ਯਾਰ ਗਿਆ ਨੀ ਮਾਏ
ਟਰ ਚਲੀਆਂ ਉਤੇ ਵੱਲੇ!

੦੦੦੦

ਗਜ਼ਲ

ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤਾਂ
ਮੇਰੇ ਗਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !
ਹੈ ਝੂਠ ਮੇਰੀ ਦੋਸਤੀ,
ਦੇ ਦਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਮੈਨੂੰ ਤੇ ਜੇਠ ਹਾੜ ਤੇ,
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਗਿਲਾ,
ਮੇਰੇ ਚਮਨ ਨੂੰ ਚੇਤ ਦੀ,
ਸ਼ਬਨਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਮੱਸਿਆ ਦੀ ਕਾਲੀ ਰਾਤ ਦਾ
ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ,
ਸਾਗਰ ਨੂੰ ਉਹਦੀ ਆਪਣੀ,
ਪੂਨਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਇਹ ਕੌਣ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਨੂੰ।
ਬਦਨਾਮ ਕਰ ਰਿਹੈ ?
ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਇਨਸਾਨ ਦੇ,
ਜਨਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਚੜ੍ਹਿਆ ਸੀ ਜਿਹੜਾ ਸੂਰਜਾ,
ਭੁੱਬਣਾ ਸੀ ਉਸ ਜ਼ਰੂਰ,
ਕੋਈ ਝੂਠ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ,
ਕਿ ਪੱਛਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਮੰਨਿਆਂ ਕਿ ਮੋਇਆਂ ਮਿੱਤ੍ਰਾਂ,
ਦਾ ਗਮ ਵੀ ਮਾਰਦੈ,
ਬਹੁਤਾ ਪਰ ਇਸ ਦਿਖਾਵੇ ਦੇ,
ਮਾਤਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

ਕਾਤਲ ਕੋਈ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਹੀਂ,
ਮੈਂ ਠੀਕ ਆਖਦਾਂ,
'ਸ਼ਿਵ' ਨੂੰ ਤਾਂ 'ਸ਼ਿਵ' ਦੇ,
ਆਪਣੇ ਮਹਿਰਮ ਨੇ ਮਾਰਿਐ !

੦੦੦੦

ਆਸ

ਨੀ ਜਿੰਦੇ ਤੇਰਾ ਯਾਰ,
ਮੈਂ ਤੈਨੂੰ ਕਿੰਜ ਮਿਲਾਵਾਂ!
ਕਿੱਥੋਂ ਨੀ ਮੈਂ ਸੱਤਬਰਗੇ ਦੀ,
ਤੈਨੂੰ ਮਹਿਕ ਪਿਆਵਾਂ!
ਕਿਹੜੀ ਨਗਰੀ 'ਚ ਤੇਰੇ ਚੰਨ ਦੀ-
ਡਲੀ ਵਸਦੀ ਹੈ ਜਿੰਦੇ?
ਕਿਤ ਵਲੇ ਨੀ ਅਜ ਨੀੜਾਂ ਦੇ-
ਮੈਂ ਕਾਗ ਉਡਾਂਵਾਂ?
ਚੰਗਾ ਹੈ ਹਸਰ ਤਕ ਨਾ ਮਿਲੇ
ਮੋਤੀਆਂ ਵਾਲਾ,
ਦੂਰੋਂ ਹੀ ਸ਼ਬਦ ਭੇਰੀ ਦਾ
ਲਗਦਾ ਹੈ ਸੁਹਾਵਾਂ!
ਅਸੂ 'ਚ ਤਾਂ ਫੁਲ ਸਣ ਦੇ ਵੀ-
ਲਗਦੇ ਨੇ ਪਿਆਰੇ,
ਰਕੜਾਂ 'ਚ ਨਿਆਮਤ ਨੇ,
ਕਰੀਰਾਂ ਦੀਆਂ ਛਾਵਾਂ!
ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਨਦੀ ਕੰਢੇ 'ਤੇ,
ਉਮੀਦ ਦਾ ਐਰਾ,
ਸੁੱਕ ਸੜ ਕੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵੀ
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਲੈਰਾ!
ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਈ ਵਾਰ
ਇਵੇਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੰਦੇ,
ਨਹਿਰੀ ਤੋਂ ਫਸਲ ਚੰਗੀ ਵੀ
ਦੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਮੈਰਾ!
ਸੌ ਸਾਲ ਜਦੋਂ ਗੁਜ਼ਰੇ
ਤਾਂ ਫੁੱਲ ਬਾਂਸ ਨੂੰ ਲਗਦੈ,
ਸੁਰਖਾਬ ਹੁਨਾਲੇ 'ਚ ਨੀ-
ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਬਹਿਰਾ!

ਇਕ ਸੁਲਫੇ ਦੀ ਬੱਸ ਲਾਟ ਹੈ
ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਮੁਹੱਬਤ,
ਬਸ ਰਾਮ ਦੇ ਮਲੰਗਾਂ ਦੀ
ਹਯਾਤੀ ਹੈ ਇਹ ਦੈਰਾ!

ਸੁਣਿਆ ਹੈ ਮਧੂ ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ
ਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਰਾਣੀ,
ਭਰਪੂਰ ਜਵਾਨੀ 'ਚ ਜਦੋਂ
ਲੱਭਦੀ ਹੈ ਹਾਣੀ,
ਉੱਡ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਖੰਗੇ ਚੋਂ ਨਿਕਲ
ਵੱਲ ਅਗਾਸਾਂ,
ਉੱਡਦੀ ਹੈ ਉਹਦੇ ਪਿੱਛੇ ਨੀ-
ਨਰ ਮੱਖੀਆਂ ਦੀ ਢਾਣੀ!
ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵਣਜ ਕਰਦਾ ਹੈ
ਉਹਦੀ ਕੁੱਖ ਦਾ ਨੀ ਜਿੰਦੇ,
ਮੁੱਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਹਦੇ ਨੈਣਾਂ ਚੋਂ
ਜ਼ਿੰਦਗਾਨੀ ਦਾ ਪਾਣੀ!
ਕੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਣਜ ਕਰਨਾ-
ਕੋਈ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ,
ਇਸ ਤੋਂ ਤਾਂ ਬੜੀ ਲੰਮੀ ਹੈ
ਇਸ਼ਕੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ!

ਤਕਦੀਰ ਦੀ ਹਰ ਰਾਤ 'ਚ
ਇਕ ਕੁਤਬ ਸਿਤਾਰਾ,
ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਮਲਾਹਾਂ ਨੂੰ
ਦੇਂਦਾ ਹੈ ਸਹਾਰਾ!
ਤਕਦੀਰ ਦੀ ਤਕਦੀਰ ਹੈ
ਜੇ ਬੇੜੀ ਗਰਕ ਜਾਏ,
ਮਲਾਹਾਂ ਦਾ ਹੈ ਦੋਸ਼
ਜੇ ਲੱਭੇ ਨਾ ਕਿਨਾਰਾ।
ਨਾ ਸੋਚ ਕਿ ਹਰ ਡਾਚੀ ਦੀ-
ਜੇ ਨਜ਼ਰ ਬਦਲ ਜਾਏ,
ਹੋਵੇ ਗਾ ਕਿਵੇਂ-
ਮਾਰੂਥਲਾਂ ਦਾ ਨੀ ਗੁਜ਼ਾਰਾ!

ਤਕਦੀਰ ਤੇ ਤਦਬੀਰ ਦਾ
ਕੁਝ ਐਸਾ ਹੈ ਰਿਸ਼ਤਾ,
ਉੱਗ ਆਏ ਜਿਵੇਂ
ਰੁੱਖ ਤੇ ਕੋਈ ਰੁੱਖ ਵਿਚਾਰਾ!
ਪਰ ਠੀਕ ਹੈ ਕੋਈ ਥੋਰਾਂ ਨੂੰ
ਕਿਉਂ ਵਾੜ ਕਰੇਗਾ!
ਕੋਈ ਭੋਰ ਭਲਾ ਕੰਡਿਆਂ ਤੇ
ਕਿਉਂ ਜੀਭ ਧਰੇਗਾ!
ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਬੀਆਬਾਨ 'ਚ
ਉੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉੜਾ,
ਹੋਰਾਨ ਹਾਂ ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਤਪਸ਼
ਕਿੱਦਾਂ ਜਰੇਗਾ!
ਮੇਰਾ ਇਸ਼ਕ ਹੈ ਥੋਹਾਂ ਤੇ ਨੀ
ਇੱਟ ਸਿੱਟ ਦੀ ਬਰੂਟੀ
ਸੁੱਕੇ ਗੀ ਨਾ ਬਦਬਖ਼ਤ
ਨਾ ਇੱਜੜ ਹੀ ਚਰੇਗਾ!
ਲੱਗ ਜਾਏ ਨੀ ਲੱਖ ਵਾਰ
ਮੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਉੱਲੀ,
ਮੇਰਾ ਸਿਦਕ ਉਹਦੇ ਰਾਹਾਂ ਤੇ
ਰੋ ਰੋ ਕੇ ਮਰੇਗਾ!

ਹੋ ਜਾਏ ਗੀ ਇਕ ਰੋਜ਼ ਸ਼ਬਜ਼-
ਦਿਲ ਦੀ ਫਲਾਹੀ
ਬੰਜਰ ਵੀ ਮੁਕੱਦਰ ਦਾ ਨੀ-
ਹੋ ਜਾਏ ਗਾ ਚਾਹੀ!
ਹੈ ਆਸ ਮੇਰੇ ਹੋਠਾਂ ਦੀ-
ਕਚਨਾਰ ਦੀ ਛਾਵੇਂ
ਸਸਤਾਣ ਗੇ ਮੁਸਕਾਨਾਂ ਦੇ
ਬੇਅੰਤ ਹੀ ਰਾਹੀ!
ਮੁੰਜਰਾਂ 'ਚ ਮੇਰੇ ਜਿਸਮ ਦੀ
ਜਦ ਮਹਿਕ ਰਚੇਗੀ,
ਇਹ ਧਰਤ ਮੇਰੇ ਇਸ਼ਕ ਦੀ
ਦੇਵੇਗੀ ਗਵਾਹੀ!
ਨੱਚੇਗੀ ਖੁਸ਼ੀ ਦਿਲ ਦੇ ਪਿੜੀਂ
ਮਾਰ ਦਮਾਮੇ,
ਵਿਛੜੇ ਗਾ ਨਾ ਮੁੜ-
ਤੇਰਾ ਕਦੇ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਮਾਹੀ।

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਸਈਓ ਨੀ ਸਈਓ!
ਪੀਲੀ ਚੰਨੇ ਦੀ ਤਿਤਲੀ,
ਮਾਰੇ ਪਈ ਗਗਨੀਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਲਹਿੰਦੇ ਦਿਆਂ ਪੱਤਨਾਂ ਤੇ-
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ,
ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਿਉਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਅਧੀ ਰਾਤੀਂ ਚਾਨਣੀ ਦੀ-
ਕੱਚੜੀ ਜਹੀ ਬੋਲੀ ਉੱਤੇ,
ਨ੍ਹਾਉਣ ਪਈਆਂ ਫੰਬੀਆਂ ਕੁਆਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਦੂਰ ਕਿਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨੀ
ਮੇਰੇ 'ਚ ਟਰ੍ਹਰੀਆਂ
ਰੋਣ ਪਈਆਂ ਕਰਮਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਸਈਓ ਨੀ ਸਈਓ-
ਭਿੰਨੀ ਪੌਣ ਵਗੋਂਦੜੀ ਤੋਂ,
ਲੈ ਦਿਉ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਉਧਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਮਿਲੂਗਾ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ-
ਸੱਜਣ ਮੈਂਡੜਾ ਨੀ,
ਮੋੜ ਦਉਂਗੀ ਗਿਣ ਗਿਣ ਸਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਸੱਜਣਾਂ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਇਕ-
ਘੁੱਟ ਕਿਓਰੜੇ ਦਾ,
ਅੱਖੀਆਂ ਅੰਗੂਰੀ ਲੋਹੜੇ ਮਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਸੱਜਣ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਦੀਆਂ-
ਬਿੰਦੀਆਂ ਲਟੂਰੀਆਂ ਨੀ,
ਮਹਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਭਰੀਆਂ ਪਟਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸੱਧਰਾਂ-
ਦੇ ਵਾਂਗ ਨੀ ਉਹ ਸਾਂਵਲਾ,
ਦਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰੇ ਸਰਦਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਆਤਸ਼ੀ ਗੁਲਾਬੀ ਲੱਖਾਂ
ਸ਼ਾਮਾਂ ਗੁਲਾਨਾਰੀਆਂ ਨੀ,
ਅਸਾਂ ਉਹਦੇ ਮੁੱਖੜੇ ਤੋਂ ਵਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਸਈਓ ਨੀ ਸਈਓ-
ਨਾ ਨੀ ਪੁੱਛੋਂ ਅਸਾਂ ਉਸ ਬਾਝੋਂ,
ਕਿਵੇਂ ਨੀ ਇਹ ਉਮਰਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਅਸੀਂ ਉਸ ਬਾਝੋਂ ਸਈਓ
ਅੱਗ 'ਚ ਨਹਾਤੀਆਂ ਹਾਂ,
ਫੱਕੀਆਂ ਨੇ ਮਘੀਆਂ ਅੰਗਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਅਸਾਂ ਉਸ ਬਾਝੋਂ ਸਾਈ
ਖਾਕ ਕਰ ਛੱਡੀਆਂ ਨੇ,
ਦਿਲੇ ਦੀਆਂ ਉੱਚੀਆਂ ਅਟਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਓਸ ਬਾਝੋਂ ਫਿੱਟ ਗਿਐ-
ਰੰਗ ਸਾਡੇ ਰੂਪ ਦਾ ਨੀ,
ਦਗਾ ਕੀਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲਲਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

ਪਿਆ ਭੁੱਸ ਹੋਕਿਆਂ ਦਾ-
ਮੂੰਹ ਸਾਨੂੰ ਚੁੰਮਣੇ ਦਾ,
ਬ੍ਰਿਹੋਂ ਸੰਗ ਲੱਗੀਆਂ ਨੇ ਯਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਸਈਓ ਨੀ ਸਈਓ-
ਪੀਲੀ ਚੰਨੇ ਦੀ ਤਿਤਲੀ,
ਮਾਰੇ ਗਈ ਗਗਨੀਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!
ਲਰਿੰਦੇ ਦਿਆਂ ਪੱਤਨਾਂ ਤੇ-
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਖਿੜੇ,
ਸਰ੍ਹੋਂ ਦੀਆਂ ਹੋਣ ਜਿਉਂ ਕਿਆਰੀਆਂ ਵੇ ਹੋ!

੦੦੦੦

ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ

ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀ ਪਾਈਏ।
ਆ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਵੇਂ,
ਸੋਹਲ ਮੁਸਕੜੀ ਬਣ ਸੌਂ ਜਾਈਏ!
ਆ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਨੀਲ ਸਰਾਂ ਚੋਂ,
ਚੁਗ ਚੁਗ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਤੀ ਖਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਤੇਰੇ ਸੌਂਢੀ ਸਾਹ ਦਾ,
ਪੱਤਝੜ ਨੂੰ ਇਕ ਜਾਮ ਪਿਆਈਏ!
ਆ ਕਿਸਮਤ ਦੀ ਟਾਹਣੀ ਉੱਤੋਂ,
ਅਕਲਾਂ ਦਾ ਅਜ ਕਾਗ ਉਡਾਈਏ!
ਆ ਅਜ ਖੁਸ਼ੀ ਮਤੇਈ ਮਾਂ ਦੇ,
ਪੈਰੀਂ ਆਪਣੇ ਸੀਸ ਨਿਵਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਅਜ ਮਹਿਕਾਂ ਕੋਲੋਂ,
ਮਾਲੀ ਕੋਈ ਜ਼ਿਬਾ ਕਰਾਈਏ!
ਆ ਪੁੰਨਿਆ ਦੀ ਰਾਤੇ ਰੋਂਦੀ,
ਚਕਵੀ ਕੋਈ ਮਾਰ ਮੁਕਾਈਏ!
ਆ ਉਮਰਾ ਦੀ ਚਾਦਰ ਉੱਤੇ,
ਫੁੱਲ ਫੇਰਵੇਂ ਗਮ ਦੇ ਪਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਹਰ ਰਾਹ ਦੇ ਮੱਥੇ,
ਪੈੜਾਂ ਦੀ ਅਜ ਦੇਣੀ ਲਾਈਏ,
ਹਰ ਰਾਹੀ ਦੇ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਵਿਚ,
ਚੁਟਕੀ ਚੁਟਕੀ ਚਾਨਣ ਪਾਈਏ!
ਹਰ ਮੰਜ਼ਲ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ,
ਸੂਲਾਂ ਦੀ ਪੰਜੇਬ ਪੁਆਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀਂ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਅੱਜ ਦਿਲ ਦੇ ਵਿਚ,
ਬਿਰਹੋਂ ਦੀ ਇਕ ਬੀਜ ਬਿਜਾਈਏ,
ਛਿੰਦੀਆਂ ਪੀੜਾਂ ਲਾਡਲੀਆਂ ਦੇ,
ਆ ਯਾਦਾਂ ਤੋਂ ਸੀਸ ਗੁੰਦਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਅੱਜ ਦਿਲ ਦੀ ਸੇਜੇ,
ਮੋਈਆਂ ਕਲੀਆਂ ਭੁੰਜੇ ਲਾਹੀਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀਂ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਅਜ ਗੀਤਾਂ ਕੋਲੋਂ,
ਪੀੜ ਕੰਜਕ ਦੇ ਪੈਰ ਪੁਆਈਏ!
ਆ ਅਜ ਕੰਡਿਆਂ ਦੇ ਕੰਨ ਵਿੱਨ੍ਹੀਏ,
ਵਿਚ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀਆਂ ਨੱਤੀਆਂ ਪਾਈਏ!
ਆ ਨੱਚੀਏ ਕੋਈ ਨਾਚ ਅਲੌਕਿਕ,
ਸਾਹਾਂ ਦੀ ਮਿਰਦੰਗ ਬਜਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀਂ ਪਾਈਏ!

ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀਂ ਪਾਈਏ!
ਆ ਹੋਠਾਂ ਦੀ ਸੰਘਣੀ ਛਾਵੇਂ,
ਸੋਹਲ ਮੁਸਕੜੀ ਬਣ ਸੌਂ ਜਾਈਏ!
ਆ ਨੈਣਾਂ ਦੇ ਨੀਲ ਸਰਾਂ ਚੋਂ,
ਚੁਗ ਚੁਗ ਮਹਿੰਗੇ ਮੋਤੀ ਖਾਈਏ!
ਆ ਸੱਜਣਾ ਤਕਦੀਰ ਦੇ ਬਾਗੀਂ,
ਕੱਚੀਆਂ ਕਿਰਨਾਂ ਪੈਲੀਂ ਪਾਈਏ!

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਪੌਣਾਂ ਵਿਚ,
ਉੱਗੀਆਂ ਨੀ ਮਹਿਕਾਂ ਮਾਏ,
ਮਹਿਕਾਂ ਵਿਚ ਉੱਗੀਆਂ ਸੁਆਵਾਂ!
ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰਾ-
ਚੰਨਣੇ ਦਾ ਗੋਡਨੂੰ,
ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਗੋਡਨੇ ਥੀਂ ਜਾਵਾਂ!

ਦੇਵੀਂ ਨਾ ਮਾਏ ਪਰ-
ਚੰਨਣੇ ਦਾ ਗੋਡਨੂੰ,
ਟੁੱਕੀਆਂ ਨਾ ਜਾਣ ਸੁਆਵਾਂ!
ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਮਾਏ ਮੈਨੂੰ-
ਸੁਈ ਕੋਈ ਮਹੀਨ ਜੇਹੀ,
ਪੌਲੇ ਪੌਲੇ ਕਿਰਨਾਂ ਗੁਡਾਵਾਂ!

ਦੇਵੀ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੇ-
ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਪੀਆਂ,
ਕੋਸਾ ਕੋਸਾ ਨੀਰ ਪਿਆਵਾਂ!
ਕੋਸਾ ਕੋਸਾ ਨੀਰ-
ਨਾ ਪਾਈਂ ਮੁੱਢ ਰਾਤੜੀ ਦੇ,
ਸੁੱਕ ਨਾ ਨੀ ਜਾਣ ਸੁਆਵਾਂ!

ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਚੁਲੀ ਭਰ-
ਗੰਗਾ ਜਲ ਸੁੱਚੜਾ,
ਇਕ ਬੁੱਕ ਸੰਘਣੀਆਂ ਛਾਵਾਂ!
ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਛੱਟਾ ਇਕ-
ਮਿੱਠੀ ਮਿੱਠੀ ਬਾਤੜੀ ਦਾ,
ਇਕ ਘੁੱਟ ਠੰਢੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ!

ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ-
ਛੰਜ ਫੁੱਲ ਪੱਤੀਆਂ ਦੇ,
ਚਾਨਣੀ ਦਾ ਬੋਹਲ ਛਟਾਵਾਂ!
ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਖੰਭ ਮੈਨੂੰ-
ਪੀਲੀ ਪੀਲੀ ਤਿਤਲੀ ਦੇ,
ਖੰਭਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਛਾਨਣੀ ਬਨਾਵਾਂ!

ਅੱਧੀ ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਚੁਣਾਂ-
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕੋਰੜੂ ਨੀ,
ਛੱਟ ਕੇ ਪਟਾਰੀ ਵਿਚ ਪਾਵਾਂ!

ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰੀ-
ਜਿੰਦੜੀ ਦਾ ਟੋਕਰੂ,
ਚੰਨ ਦੀ ਮੈਂ ਮੰਜਰੀ ਲਿਆਵਾਂ!

ਚੰਨ ਦੀ ਮੈਂ ਮੰਜਰੀ ਨੂੰ-
ਘੋਲਾਂ ਵਿਚ ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ,
ਮੱਥੇ ਦੀਆਂ ਕਾਲਖਾਂ ਨੁਹਾਵਾਂ!
ਕਾਲੀ ਕਾਲੀ ਬੱਦਲੀ ਦੇ-
ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿਚ,
ਚੰਨ ਦਾ ਮੈਂ ਚੌਂਕ ਗੁੰਦਾਵਾਂ!
ਗਗਨਾਂ ਦੀ ਸੂਹੀ ਬਿੰਬ-
ਅੱਧੋਰਾਣੀ ਚੁੰਨੜੀ ਤੇ,
ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਬਾਗ਼ ਕਢਾਵਾਂ!

ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਪੌਣਾਂ ਵਿਚ-
ਉੱਗੀਆਂ ਨੀ ਮਹਿਕਾਂ ਮਾਏ,
ਮਹਿਕਾਂ ਵਿਚ ਉੱਗੀਆਂ ਸੁਆਵਾਂ!
ਦੇਵੀਂ ਨੀ ਮਾਏ ਮੇਰਾ-
ਚੰਨਣੇ ਦਾ ਗੋਡਨੂੰ,
ਮਹਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮੈਂ ਗੋਡਨੇ ਥੀਂ ਜਾਵਾਂ!

੦੦੦੦

ਰੋਜ਼ੜੇ

ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਅਸਾਨੂੰ ਮਣਸ ਕੇ,
ਕੁਝ ਪੀੜਾਂ ਕਰ ਗਈ ਦਾਨ ਵੇ!
ਸਾਡੇ ਗੀਤਾਂ ਰੱਖੇ ਰੋਜ਼ੜੇ-
ਨਾ ਪੀਵਣ ਨਾ ਕੁਝ ਖਾਣ ਵੇ!

ਮੇਰੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਵੇਖਿਓ,
ਕੋਈ ਸੱਦਿਓ ਅਜ ਲੁਕਮਾਨ ਵੇ!
ਇਕ ਜੁਗੜਾ ਹੋਇਆ ਅੱਥਰੇ,
ਨਿੱਤ ਮਾੜੇ ਹੁੰਦੇ ਜਾਣ ਵੇ!

ਮੈਂ ਭਰ ਭਰ ਦਿਆਂ ਕਟੋਰੜੇ,
ਬੁਲ੍ਹ ਚੱਖਣ ਨਾ ਮੁਸਕਾਣ ਵੇ!
ਮੇਰੇ ਦੀਦੇ ਅਜ ਬਦੀਦੜੇ,
ਪਏ ਨੀਦਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਾਣ ਵੇ!

ਅਸਾਂ ਗਮ ਦੀਆਂ ਦੇਗਾਂ ਚਾੜ੍ਹੀਆਂ,
ਅਜ ਕੱਢ ਬਿਰਹੋਂ ਦੇ ਡਾਨੂ ਵੇ!
ਅਜ ਸੱਦੋ ਸਾਕ ਸਕੀਰੀਆਂ,
ਕਰੋ ਧਾਮਾਂ ਕੁੱਲ ਜਹਾਨ ਵੇ।

ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਅਸਾ ਨੂੰ ਮਣਸ ਕੇ,
ਕੁਝ ਹੰਝੂ ਕਰ ਗਈ ਦਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਪਿੱਟ ਪਿੱਟ ਹੋਇਆ ਨੀਲੜਾ,
ਸਾਡੇ ਨੈਣਾਂ ਦਾ ਅਸਮਾਨ ਵੇ!

ਸਾਡਾ ਇਸ਼ਕ ਕੁਆਰਾ ਮਰ ਗਿਆ,
ਕੋਈ ਲੈ ਗਿਆ ਕੱਢ ਮਸਾਣ ਵੇ!
ਸਾਡੇ ਨੈਣ ਤੇਰੀ ਅਜ ਦੀਦ ਦੀ,
ਪਏ ਕਿਰਿਆ ਕਰਮ ਕਰਾਣ ਵੇ!

ਸਾਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਹਿਜਰ ਤਵੀਤੜੇ,
ਤੇਰੀ ਫੁਰਕਤ ਦੇ ਸੁਲਤਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਪ੍ਰੀਤ ਨਗਰ ਦੇ ਸੌਰੀਏ,
ਸਾਨੂੰ ਚੌਕੀ ਬੈਠ ਖਿਡਾਣ ਵੇ!

ਅਜ ਪੌਣਾਂ ਪਿੱਟਣ ਤਾਜੀਏ,
ਅਜ ਰੁੱਤਾਂ ਪੜ੍ਹਣ ਕੁਰਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਪੀ ਪੀ ਜੇਠ ਤਪੰਦੜਾ,
ਹੋਇਆ ਫੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਯਰਕਾਨ ਵੇ!

ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਅਸਾਨੂੰ ਮਾਣਸ ਕੇ,
ਕੁਝ ਹੌਕੇ ਕਰ ਗਈ ਦਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਸੌਂਕਣ ਦੁਨੀਆਂ ਮੈਂਡੜੀ,
ਮੈਨੂੰ ਆਈ ਕਲੀਰੇ ਪਾਣ ਵੇ!

ਅਜ ਖਾਵੇ ਪੌਂਡ ਕਲੇਜੜਾ,
ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ ਤੇ ਪੈਣ ਵਦਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਖੁੰਢੀ ਖੁਰਪੀ ਸਿਦਕ ਦੀ,
ਮੈਥੋਂ ਆਈ ਧਰਮ ਚੰਡਾਣ ਵੇ!

ਅਸਾਂ ਖੇਡੀ ਖੇਡ ਪਿਆਰ ਦੀ,
ਆਇਆ ਵੇਖਣ ਕੁੱਲ ਜਹਾਨ ਵੇ,
ਸਾਨੂੰ ਮੀਦੀ ਹੁੰਦਿਆਂ ਸੰਦਿਆਂ,
ਸਭ ਫਾਡੀ ਆਖ ਬੁਲਾਣ ਵੇ!
ਅਜ ਬਣੇ ਪਰਾਲੀ ਹਾਣੀਆ,
ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਪੱਲਰੇ ਧਾਨ ਵੇ!
ਮੇਰੇ ਸਾਂਹ ਦੀ ਕੂਲੀ ਮੁਰਕ ਚੋਂ,
ਅਜ ਆਵੇ ਮੈਨੂੰ ਛਾਣੁ ਵੇ!

ਤੇਰੀ ਯਾਦ ਅਸਾਨੂੰ ਮਣਸ ਕੇ,
ਕੁਝ ਸੂਲਾਂ ਕਰ ਗਈ ਦਾਨ ਵੇ!
ਅਜ ਫੁੱਲਾਂ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਕ ਦੀ,
ਆਈ ਦੂਰੋਂ ਚੱਲ ਮਕਾਣ ਵੇ!
ਸਾਡੇ ਵਿਹੜੇ ਪੱਤ੍ਰ ਅੰਬ ਦੇ,
ਗਏ ਟੰਗ ਮਰਾਸੀ ਆਣ ਵੇ!
ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਤੋਤੇ ਲਾ ਗਏ-
ਮੇਰੀ ਅਰਥੀ ਨੂੰ ਤਰਖਾਣ ਵੇ!
ਤੇਰੇ ਮੋਹ ਦੇ ਲਾਲ ਗੁਲਾਬ ਦੀ,
ਆਏ ਮੰਜਰੀ ਭੌਰ ਚੁਰਾਣ ਵੇ!
ਸਾਡੇ ਸੁੱਤੇ ਮਾਲੀ ਆਸ ਦੇ,
ਅਜ ਕੋਰੀ ਚਾਦਰ ਤਾਣ ਵੇ!
ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਮਾਨ ਸਰੋਵਰ!-
ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਹੰਸ ਪਰਾਣ ਵੇ!
ਤੇਰਾ ਬਿਰਹਾ ਲਾ ਲਾ ਤੋੜੀਆਂ,
ਆਏ ਮੁੜ ਮੁੜ ਰੋਜ਼ ਉਡਾਣ ਵੇ!

੦੦੦੦

ਸਵਾਗਤ

ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂਜ
ਹੋਰ ਗੂਹੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ,
ਮੇਰਿਆਂ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਛਾਂ!
ਖਾ ਰਹੇ ਨੇ ਚੂਰੀਆਂ,
ਅਜ ਮੇਰਿਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਆਲੁਣਾ ਮੇਰੇ ਦਿਲ 'ਚ ਖੁਸ਼ੀਆਂ,
ਪਾਣ ਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਹਾਂ!
ਤੇਰੇ ਨਾਂ ਤੇ ਪੈ ਗਏ ਨੇ,
ਮੇਰਿਆਂ ਰਾਹਾਂ ਦੇ ਨਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਪੱਣ ਦੇ ਹੋਠਾਂ ਤੇ ਅਜ ਹੈ,
ਮਹਿਕ ਨੇ ਪਾਈ ਸਰਾਂ!
ਟਰਦਾ ਟਰਦਾ ਰੁਕ ਗਿਆ ਹੈ,
ਵੇਖ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਸਮਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਲੈ ਲਈ ਕਲੀਆਂ ਨੇ-
ਭੋਰਾਂ ਨਾਲ ਅਜ ਚੌਥੀ ਹੈ ਲਾਂ!

ਤੇਰੀ ਹਰ ਇਕ ਪੈੜ ਤੇ,
ਹੈ ਤਿਤਲੀਆਂ ਰੱਖੀ ਜ਼ਬਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!

ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਆ ਤੇਰੇ ਪੈਰਾਂ 'ਚ ਪੁੱਗੋ-
ਸਫ਼ਰ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਲਗਾਂ!
ਆ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਠੇ-
ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੀ ਪਿਉਂਦ ਲਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!

ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਵਰਤ ਰੱਬੇਗੀ ਨਿਰਾਹਾਰੀ,
ਮੇਰੀ ਪੀੜਾਂ ਦਦੀ ਮਾਂ!
ਆਉਣਗੇ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਖ਼ਤ,
ਅਜ ਮੇਰਿਆਂ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!

ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!
ਹੋਰ ਗੂਹੜੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ,
ਮੇਰਿਆਂ ਬੋਹੜਾਂ ਦੀ ਛਾਂ!
ਖਾ ਰਹੇ ਨੇ ਚੂਰੀਆਂ,
ਅਜ ਮੇਰਿਆਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਕਾਂ!
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ,
ਹੈਂ ਯੁੱ ਆਈ ਮੇਰੇ ਗਰਾਂ!

੦੦੦੦

ਸੀਸ਼ੋ

ਏਕਮ ਦਾ ਚੰਨ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਬਹਿ ਝੰਗੀਆਂ ਦੇ ਉਹਲੇ!
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਟੁਰੀ ਜਾਏ ਸੰਗ ਸਖੀਆਂ,
ਪੈਰ ਧਰੇਂਦੀ ਪੋਲੇ!

ਟੋਰ ਉਹਦੀ ਜਿਉਂ ਪੈਲਾਂ ਪਾਉਂਦੇ,
ਟਰਣ ਕਬੂਤਰ ਗੋਲੇ!
ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਣ ਕੁਮਰੀਆਂ ਕੋਇਲਾਂ,
ਜੋ ਮੁੱਖੋਂ ਕੁਝ ਬੋਲ!

ਲੱਖਾਂ ਹੰਸ ਮਰੀਵਣ ਗਸ਼ ਖਾ,
ਜੇ ਹੰਝੂ ਇਕ ਡੋਹਲੇ!
ਉੱਡਣ ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ ਬਗਲੇ,
ਜੇ ਵਾਲਾ ਥੀਂ ਖੋਹਲੇ!

ਪੈ ਜਾਏ ਡੋਲ ਹਵਾਵਾਂ ਤਾਈਂ,
ਜੇ ਪੱਖੀ ਫੜ ਝੋਲੇ!
ਡੁੱਬ ਮਰੀਵਣ ਸੌਂਹ ਥੀਂ ਤਾਰੇ,
ਮੁੱਖ ਦੇ ਵੇਖ ਤਤੋਲੇ!

ਚੰਨ ਦੂਜ ਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਵਿਹੜੇ ਵਿਚ ਫਲਾਹੀ!
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਸ਼ੀਸ਼ਿਆਂ ਵਾਲੀ ਰੰਗਲੀ-
ਥੱਲੇ ਚਰਖੀ ਡਾਹੀ!

ਕੋਹ ਕੋਹ ਲੰਮੀਆਂ ਤੰਦਾਂ ਕੱਢਦੀ,
ਚਾ ਚੰਦਨ ਦੀ ਬਾਹੀ!
ਪੂਣੀਆਂ ਈਕਣ ਕੱਢੇ ਬੁੰਬਲ,
ਜਿਉਂ ਸਾਵਣ ਵਿਚ ਕਾਹੀ!

ਹੇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਪੋਣਾਂ ਵਰਗੀ,
ਕੋਇਲਾਂ ਦੇਣ ਨਾ ਡਾਹੀ!
ਰੰਗ ਜਿਵੇਂ ਕੇਸੂ ਦੀ ਮੰਜਰੀ,
ਨੂਰੀ ਮੁੱਖ ਅਲਾਹੀ!

ਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਚਾਨਣ ਦੀਆਂ ਨਦੀਆਂ,
ਰੇਸ਼ਮ ਦੇਣ ਗਵਾਹੀ!
ਨੈਣ ਕੁੜੀ ਦੇ ਨੀਲੇ ਜੀਕਣ,
ਫੁੱਲ ਅਲਸੀ ਦੇ ਆਹੀ!

ਚੰਨ ਤੀਜ ਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਨਦੀਏ ਨ੍ਹਾਉਂਦੀ!
ਭਰ ਭਰ ਚੁਲੀਆਂ ਧੌਂਦੀ ਮੁਖੜਾ,
ਸਤਿਗੁਰ ਨਾਮ ਧਿਆਉਂਦੀ!
ਅਕਸ਼ ਪਿਆ ਵਿਚ ਨਿੱਤਰੇ ਪਾਣੀ,
ਆਪ ਵੇਖ ਸ਼ਰਮਾਉਂਦੀ!
ਸੜ ਸੜ ਜਾਏ ਨਾਜ਼ੁਕ ਪੋਟੇ,
ਜਿਸ ਅੰਗ ਹੱਥ ਛੁਹਾਉਂਦੀ!

ਸੁੱਤੇ ਵੇਖ ਨਦੀ ਵਿਚ ਚਾਨਣ,
ਰੂਹ ਉਹਦੀ ਕੁਰਲਾਂਦੀ!
ਮਾਰ ਉਡਾਰੀ ਲੰਮੀ ਸਾਰੀ,
ਅਰਸ਼ੀਂ ਉੱਡਣਾਂ ਚਾਹੁੰਦੀ!

ਮਹਿਕਾਂ ਵਰਗਾ ਸੁਪਨਾ ਉਣਦੀ,
ਝੂਮ ਗਲੇ ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀ!
ਸੁਪਨੇ ਪੈਰੀਂ ਝਾਂਜਰ ਪਾ ਕੇ,
ਤਾੜੀ ਮਾਰ ਉਡਾਉਂਦੀ!

ਚੰਨ ਚੌਥ ਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਖੜਿਆ ਵਾਂਗ ਡਰਾਵੇ!
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਦਾ ਪਿਉ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚ,
ਉੱਗਿਆ ਨਜ਼ਰੀਂ ਆਵੇ!

ਤੌੜ ਉਫ਼ਕ ਤੱਕ ਝੂਮ ਰਹੇ ਸਨ,
ਟਾਂਡੇ ਸਾਵੇ ਸਾਵੇ!
ਹਰ ਸੂ ਨੱਚੇ ਫ਼ਸਲ ਸਿਊਲਾਂ,
ਲੈ ਵਿਚ ਧਰਤ ਕਲਾਵੇ!

ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਦਾ ਪਿਉ ਡਰਦਾ ਕਿਧਰੇ,
ਮਾਲਿਕ ਨਾ ਆ ਜਾਵੇ!
ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਮਾਰੇ ਚਾਂਗਰ,
ਬੈਠੇ ਖੜਕ ਉਡਾਵੇ!

ਰਾਤ ਦਿਨੇ ਦੀ ਰਾਖੀ ਬਦਲੇ,
ਟੁੱਕਰ ਚਾਰ ਕਮਾਵੇ!
ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਹੋਈ ਪਰ ਜਾਗੇ,
ਡਰ ਰੋਜ਼ੀ ਦਾ ਖਾਵੇ!

ਪੰਦਮ ਦਾ ਚੰਨ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਆਥਣ ਵੇਲਾ ਹੋਇਆ!
ਲਹਿੰਦੇ ਦੇ ਪੱਤਨਾਂ ਦਾ ਅੰਬਰ,
ਲਾਲ ਕਿਰਮਚੀ ਹੋਇਆ!
ਗਗਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਕੋਈ ਤਾਰਾ,
ਜਾਪੇ ਮੋਇਆ ਮੋਇਆ!
ਸ਼ੋਸ਼ੇ ਦੀ ਮਾਂ ਰੰਗੋ ਲਾਖੀ,
ਜਿਉਂ ਕਣਕਾਂ ਵਿਚ ਕੋਇਆ!
ਟੋਰ ਉਹਦੀ ਜਿਉਂ ਹੋਏ ਨਵੇਰਾ,
ਬਲਦ ਭਰਾਨੇ ਜੋਇਆ!
ਨੈਣ ਉਹਦੇ ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ-
ਦਾ ਜਿਉਂ ਹੋਵੇ ਟੋਇਆ!
ਵਾਲ ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਚੂਧੀ ਬੱਦਲ,
ਸਰੂਆਂ ਉਹਲੇ ਹੋਇਆ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਮਾਂ ਵੇਖ ਵਿਚਾਰੀ,
ਚੰਨ ਬੜਾ ਹੀ ਰੋਇਆ!

ਚੰਨ ਛਟੀ ਦਾ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਢਾਕੇ ਚਾਈ!
ਘੜਾ ਗੁਲਾਬੀ ਗ਼ਲ ਗ਼ਲ ਭਰਿਆ,
ਲੈ ਖੂਹੇ ਤੇ ਆਈ!
ਖੜਿਆ ਵੇਖ ਬੀਹੀ ਵਿਚ ਮਾਲਿਕ-
ਖੇਤਾਂ ਦਾ ਸ਼ਰਮਾਈ!
ਡਰੀ ਡਰਾਈ ਤੇ ਘਬਰਾਈ,
ਲੰਘ ਗਈ ਉੱਧੀ ਪਾਈ!

ਮਟਕ ਚਾਨਣੇ ਵਾਕਣ ਉਸਦੀ,
ਜਾਨ ਲਬਾਂ ਤੇ ਆਈ!
ਲੋ ਵਗਦੀ ਉਹਦੀ ਰੂਹ ਥੀਂ ਜਾਪੇ,
ਲੱਭੇ ਕਿਰਨ ਨਾ ਕਾਈ!
ਜਿਸ ਪਲ ਪੁੱਟਿਆ ਪੈਰ ਘਰੇ ਥੀਂ,
ਉਸ ਪਲ ਥੀਂ ਪਛਤਾਈ!
ਸਾਰੀ ਰੈਣ ਨਿਮਾਣੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਪਾਸੇ ਪਰਤ ਵਿਹਾਈ!

ਸਤਵੀਂ ਦਾ ਚੰਨ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਚੁਪ ਚੁਪੀਤੇ ਖੜਿਆ!
ਪਿੰਡ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਚੂਰ ਨਸ਼ੇ ਵਿਚ,
ਵੇਖ ਬੜਾ ਹੀ ਡਰਿਆ!

ਇਕ ਹੱਥ ਸਾਂਭ ਬੱਕੀ ਦੀਆਂ ਬਾਂਗਾਂ,
ਇਕ ਹੱਥ ਹੱਠੇ ਧਰਿਆ!
ਕੰਨੀ ਉਹਦੇ ਨੱਤੀਆਂ ਲਿਸ਼ਕਣ,
ਮੁਖ ਤੇ ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹਿਆ!
ਉਮਰੋਂ ਅਧਖੜ ਰੰਗ ਪਿਆਜ਼ੀ,
ਸਿਰ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ਾ ਹਰਿਆ!
ਅੱਡੀ ਮਾਰ ਬੱਕੀ ਦੀ ਕੁੱਖੋ,
ਜਾ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਵੜਿਆ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦਾ ਪਿਉ ਮਾਲਿਕ ਸਾਹਵੇਂ,
ਉੱਧੀ ਪਾਈ ਖੜਿਆ!
ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ ਲਿਸ਼ ਲਿਸ਼ ਕਰਦਾ,
ਹਾਰ ਤਲੀ ਤੇ ਧਰਿਆ!
ਚੰਨ ਅਸ਼ਟਮੀ ਦੇ ਨੇ ਤੱਕਿਆ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਭੌਂ ਤੇ ਲੇਂਟੀ!
ਚਿੱਟੀ ਦੁਧ ਮਰਮਰੀ ਚਿੱਪਰ,
ਚਾਨਣ ਵਿਚ ਵਲ੍ਹੇਟੀ!
ਸਾਹਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਲ੍ਹੇ ਕਥੂਰੀ,
ਦੂਰੋਂ ਆਣ ਉਚੇਚੀ!
ਸੁੱਤੀ ਘੂਕ ਲਵੇ ਪਈ ਸੁਫਨੇ,
ਚੰਨ ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਬੇਟੀ!
ਸੁਫਨੇ ਦੇ ਵਿਚ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੇ,
ਖੁਦ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਮੋਈ ਵੇਖੀ!
ਡਿੱਠਾ ਕੁਲ ਗਰਾਂ ਉਸ ਸੜਦਾ,
ਸੁੱਕੀ ਸਾਰੀ ਖੇਤੀ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਪਿਉ ਮੋਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਕੱਫਨ ਬਦਲ ਵੇਚੀ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵੇਖ ਕਲਿਹਣਾ ਸੁਫਨਾ,
ਝੱਬਦੀ ਉੱਠ ਖਲੋਤੀ!
ਨੌਵੀਂ ਦਾ ਚੰਨ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਇਕ ਸਾਇਆ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਸੰਗ ਟੁਰੀ ਦਾ-
ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨਦੀ ਤੇ ਆਇਆ।
ਨਦੀਏ ਗਲ ਗਲ ਚਾਨਣ ਵਗਦਾ,
ਹੜ੍ਹ ਚਾਨਣ ਦਾ ਆਇਆ।
ਚੀਰ ਨਦੀ ਦੇ ਚਾਨਣ ਲੰਘ ਗਏ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਤੇ ਉਹ ਸਾਇਆ।

ਬਾਂ ਬਾਂ ਕਰਦਾ ਸੰਘਣਾ ਬੇਲਾ,
ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਮਹਿਲ ਪੁਆਇਆ!
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਪੈਰ ਜਾਂ ਧਰਿਆ ਮਹਿਲੀਂ,
ਕੁਝ ਬੇਲਾ ਕੁਰਲਾਇਆ!
ਚੰਨ ਮਹਿਲਾਂ ਥੀਂ ਮਾਰੇ ਟੱਕਰਾਂ,
ਪਰ ਕੁਝ ਨਜ਼ਰ ਨਾ ਆਇਆ!
ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਰਿਹਾ ਚੰਨ ਰੋਂਦਾ,
ਭੁੱਖਾ ਤੇ ਤਿਰਹਾਇਆ!

ਦਸਵੀਂ ਦਾ ਚੰਨ ਅੰਬਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚ,
ਵੱਗ ਬੱਦਲਾਂ ਦੇ ਚਾਰੇ।
ਰੁੱਕ ਰੁੱਕ ਝੱਲਾ ਪਾਈ ਜਾਵੇ,
ਮਗਰੀ ਦੇ ਵਿਚ ਤਾਰੇ।
ਕੋਹ ਕੋਹ ਲੰਮੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਗਲ ਵਿਚ,
ਮੁਸ਼ਕੀ ਵਾਲ ਖਿਲਾਰੇ!
ਲੈ ਲੈ ਜਾਣ ਸੁਨੇਹੇ ਉਹਦੇ,
ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਹਰਕਾਰੇ।
ਚੰਨ ਵਿਚਾਰਾ ਮਹਿਲਾਂ ਵੱਲੇ,
ਡਰਦਾ ਝਾਤ ਨਾ ਮਾਰੇ!
ਮਹਿਲੀਂ ਬੈਠੇ ਪੀਵਣ ਮਧਰਾਂ,
ਮਾਲਿਕ ਨਾਲ ਮੁਜ਼ਾਰੇ!
ਵਾਂਗ ਪੂਣੀਆਂ ਹੋਏ ਬੱਗੇ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਰੁਖ਼ਸਾਰੇ!
ਹਾਸੇ ਦਾ ਫੁਲ ਰਿਹਾ ਨਾ ਕਾਈ,
ਹੋਠਾਂ ਦੀ ਕਚਨਾਰੇ!

ਚੰਨ ਇਕਾਦਸ਼ ਦੇ ਨੇ ਤੱਕਿਆ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਵਾਂਗ ਸੁਦੈਣਾਂ।
ਨੰਗੀ ਅਲਫ ਫਿਰੇ ਵਿਚ ਮਹਿਲਾਂ,
ਜਿਵੇਂ ਸੁਣੀਵਲ ਡੈਣਾਂ।
ਮੁਖ ਤੇ ਹਲਦੀ ਦਾ ਲੇ ਚੜ੍ਹਿਆ,
ਅੱਗ ਬਲੇ ਵਿਚ ਨੈਣਾਂ!
ਪੁਟੇ ਪੈਰ ਤਾਂ ਠੇਡਾ ਲੱਗੇ,
ਔਖਾ ਦਿਸੇ ਬਹਿਣਾ!
ਬੰਮੀਆਂ ਪਕੜ ਖਲੋਵੇ ਚੰਦਰੀ,
ਆਇਆ ਵਕਤ ਕੁਲਹਿਣਾ!
ਮਾਂ ਮਾਂ ਕਰਦੀ ਮਾਰੇ ਡਾਡਾਂ,
ਸਬਕ ਰਏ ਜਿਉ ਮੈਨਾਂ।

ਔਖਾ ਜੀਕਣ ਹੋਏ ਪਛਾਨਣ,
ਸੂਰਜ ਚੜ੍ਹੇ ਟਟਹਿਣਾ!
ਸੋਈਓ ਹਾਲ ਹੋਇਆ ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਦੀ-
ਦੀ ਸੂਰਤ ਦਾ ਕੀ ਕਹਿਣਾ!

ਚੰਨ ਦੁਆਦਸ਼ ਦੇ ਨੇ ਤੱਕਿਆ,
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਮਹਿਲੀਂ ਸੁੱਤੀ।
ਦਿੱਸੇ ਵਾਂਗ ਚੜ੍ਹੀ ਦੇ ਟਾਂਡੇ,
ਸਵਾ ਮਸਾਤਰ ਉੱਚੀ!
ਪੀਲੀ ਭੂਕ ਹੋਈ ਵੱਤ ਪੋਹਲੀ,
ਨੀਮ ਜੋਗੀਆ ਗੁੱਟੀ!
ਪੌਣ ਵਗੇ ਤਾਂ ਉੱਡ ਜਾਏ ਸ਼ੀਸ਼ੋ,
ਤੋੜ ਤਨਵੇਂ ਟੁੱਟੀ।
ਲਏ ਹਟਕੋਰੇ ਜਾਪਣ ਜੀਕਣ,
ਬਸ ਮੁੱਕੀ ਕਿ ਮੁੱਕੀ!
ਲੰਮੀ ਪਈ ਕਰੀਚੇ ਦੰਦੀਆਂ,
ਲੁੜਛੇ ਹੋ ਹੋ ਪੁੱਠੀ।
ਢਾਈਂ ਮਾਰ ਕੁਰਲਾਏ ਸ਼ੀਸ਼ੋ,
ਜਿਉਂ ਢਾਬੀਂ ਤਰਮੁਚੀ।
ਪਰ ਚੰਨ ਬਾਝੋਂ ਕਿਸੇ ਨਾ ਵੇਖੀ,
ਉਸ ਹੱਡਾਂ ਦੀ ਮੁੱਠੀ।

ਚੰਨ ਤਿਰਦੋਸ਼ ਦੇ ਨੇ ਤੱਕਿਆ,
ਹੋ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ।
ਪਾਣੀ ਪਾਣੀ ਕਰਦੀ ਸ਼ੀਸ਼ੋ,
ਜੀਭ ਲਬਾਂ ਤੇ ਫੇਰੇ।
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਪਲੰਘੇ ਲੇਟੀ ਹੂੰਘੇ,
ਪੀਲੇ ਹੋਠ ਤਰੇੜੇ।
ਪਲ ਪਲ ਮਗਰੋਂ ਨੀਮ ਗਸ਼ੀ ਵਿਚ
ਰੱਤੇ ਨੈਣ ਉਘੇੜੇ।
ਹੂ ਹੂ ਕਰਦੀ ਬਿਲ ਬਤੌਰੀ,
ਬਲੈਂ ਬੈਠ ਬਨੇਰੇ!
ਦੂਰ ਗਰਾਂ ਦੀ ਜੂਹ ਵਿਚ ਰੋਵਣ,
ਕੁਤੇ ਚਾਰ ਚੁਫੇਰੇ।
ਸ਼ੀਸ਼ੋ ਵਾਂਗ ਧੁਖੇ ਧੁਨੀ ਦੇ,
ਵਿਚ ਫੱਕਰਾਂ ਦੇ ਡੋਰੇ।
ਚਾਨਣ ਲਿੱਪੇ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਵਿਚ,
ਬੀ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਕੇਰੇ।

ਚੰਨ ਚੌਧਵੀਂ ਦੇ ਨੇ ਤੱਕਿਆ,
ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਚ ਗੱਭੇ।
ਨੀਲੇ ਨੈਣਾਂ ਵਾਲੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਭੁੰਜੇ ਲਾਹੀ ਲੱਗੇ।
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਰਹਾਣੇ ਦੀਵਾ,
ਆਟੇ ਦਾ ਇਕ ਜੱਗੇ।
ਲੱਗੇ ਅਧ ਕੁਆਰੀ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਜਿਉਂ ਮਰ ਜਾਸੀ ਅੱਜੇ!
ਸ਼ਾਲਾ ਉਸ ਗਰਾਂ ਦੇ ਸੱਭੇ,
ਹੋ ਜਾਣ ਬੁਰਦ ਮੁਰੱਬੇ!
ਕੁਲ ਜ਼ਿਮੀਂ ਜਾਂ ਪੈ ਜਾਏ ਗਿਰਵੀ,
ਜੂਹਾਂ ਸਣੇ ਸਿਹੱਦੇ।
ਸੜ ਜਾਏ ਫਸਲ ਸਿਫੇ ਤੇ ਆਈ,
ਬੋਹੜ ਪਿੜਾਂ ਵਿਚ ਲੱਗੇ।
ਜਿਸ ਗਰਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲੋਂ,
ਮੱਢਲ ਮਹਿੰਗੀ ਲੱਭੇ।

ਪੁੰਨਿਆ ਦਾ ਚੰਨ ਵੇਖ ਰਿਹਾ ਸੀ,
ਚਾਨਣ ਆਏ ਮਕਾਣੇ!
ਪੌਣਾਂ ਦੇ ਗਲ ਲਗ ਲਗ ਕੇ ਰੋਵਣ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਮਰ ਜਾਣੇ!
ਅੱਗ ਮਘੇ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੀ ਮਲੁੰਦੇ,
ਲੱਗੜ ਵਾਂਗ ਪੁਰਾਣੇ।
ਉਠਦਾ ਧੂਆਂ ਬੁੱਲੀਆਂ ਟੇਰੇ,
ਵਾਕਣ ਬਾਲ ਅੰਞਾਣੇ।
ਰੋਦੋਂ ਰਹੇ ਸਿਤਾਰੇ ਅੰਬਰੀਂ,
ਫੂਹੜੀ ਪਾ ਨਿਮਾਣੇ।
ਸਾਰੀ ਰਾਤ ਰਿਹਾ ਚੰਨ ਬੈਠਾ,
ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਦੇ ਸਰਹਾਣੇ।
ਸ਼ਾਲਾ ਬਾਂਝ ਮਰੀਵਣ ਮਾਪੇ,
ਢਿੱਡੋਂ ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ।
ਉਸ ਘਰ ਜੰਮੇ ਨਾ ਕਾਈ ਸ਼ੀਸ਼ੇ,
ਜਿਸ ਘਰ ਹੋਣ ਨਾ ਦਾਣੇ।

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਨੇ ਚੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।
ਜਿੱਥੋਂ ਲੰਘਦੀ ਏ ਪੌਣ ਵੀ ਖਲੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

ਨੰਗੇ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਜਿੱਥੇ ਆਉਣ ਪਰਭਾਤਾਂ,
ਰਿਸ਼ਮਾਂ ਦੀ ਮਹਿੰਦੀ ਪੈਰੀਂ ਲਾਉਣ ਜਿੱਥੇ ਰਾਤਾਂ,
ਜਿੱਥੇ ਚਾਨਣੀ 'ਚ ਨ੍ਹਾਵੇ ਖੁਸ਼ਬੋ,
ਨੀ ਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

ਜਿੱਥੇ ਹਨ ਮੁੰਗੀਆਂ ਚੰਦਨ ਦੀਆਂ ਝੰਗੀਆਂ,
ਫਿਰਨ ਸੁਆਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਹੋ ਹੋ ਨੰਗੀਆਂ,
ਜਿੱਥੇ ਦੀਵਿਆਂ ਨੂੰ ਲੱਭਦੀ ਏ ਲੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

ਪਾਣੀਆਂ ਦੇ ਪੱਟਾਂ ਉਤੇ ਸਵੇਂ ਜਿੱਥੇ ਆਬਣ,
ਚੁੰਜੀਆਂ ਮਰੀਵੇ ਜਿੱਥੇ ਮਿਰਗਾਂ ਦਾ ਆਤਣ,
ਜਿੱਥੇ ਬਦੋ ਬਦੀ ਅੱਖ ਪੈਂਦੀ ਰੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

ਭੁੱਖੇ ਭਾਣੇ ਸੌਣ ਜਿੱਥੇ ਖੇਤਾਂ ਦੇ ਰਾਣੇ,
ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਰੰਗ ਜਿਹੇ ਕਣਕਾਂ ਦੇ ਦਾਣੇ,
ਜਿੱਥੇ ਦਮਾਂ ਵਾਲੇ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਲਕੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

ਜਿੱਥੇ ਇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਗਦੇ ਨੇ ਚੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।
ਜਿੱਥੋਂ ਲੰਘਦੀ ਏ ਪੌਣ ਵੀ ਖਲੋ,
ਨੀ ਓਥੇ ਮੇਰਾ ਯਾਰ ਵੱਸਦਾ।

੦੦੦੦

ਪੰਜ ਪੜਾ

ਉਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ।
ਉਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਲਾਡਲੀ ਜਹੀ ਚਪਤ ਮਾਰ।
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ।
ਕੀਹ ਕਰਾਂ ਵਿਧਵਾ ਹਾਂ ਮੈਂ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਾਂ ?
ਇਸ ਜਨਮ ਵਿਚ ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹਾਂ।
ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਮੌਤ ਵਾਕਣ ਹੈ ਯਕੀਨ।
ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬਣਾਂਗੀ।
ਜਾਂ ਤੇਰੀ ਤਰੀਮਤ ਦੀ ਕੁਖੋਂ ਮੈਂ ਜਣਾਂਗੀ।
ਜਾਂ ਤੇਰੇ ਦੁਖਾਂ ਦੀ ਮੈਂ ਬੋਲਣ ਬਣਾਂਗੀ।
ਇਹ ਜਨਮ ਮੇਰੇ ਸੋਹਣਿਆਂ ਮੇਰੇ ਬਗੈਰ,
ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੀ ਗੁਜ਼ਰ ਸਕੇ ਤੂੰ ਗੁਜ਼ਾਰ!
ਉਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ!
ਉਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਲਾਡਲੀ ਜਿਹੀ ਚਪਤ ਮਾਰ!
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਂ ਸ਼ਰਮਸਾਰ।

ਉਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ!
ਕਿਰਮਚੀ ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਸੂਹੀ ਸੋਗਵਾਰ।
ਬਦਲੀਆਂ ਦੇ ਸੋਨ ਰਥ ਤੇ ਹੋ ਸਵਾਰ।
ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪੇਕੜੇ ਇਕ ਰਾਤ ਲਈ,
ਪੂੰ ਜਹੇ ਦੇ ਵਾਲ ਮੋਢੇ ਤੇ ਖਿਲਾਰ।
ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਉਸ ਅਰਗਵਾਨੀ ਧੂੜ ਵਿਚ
ਹਥ ਤੇਰੇ ਘੁਰੀਆਂ ਵਤ ਗੁਟਕਦੇ
ਮੇਰੇ ਹਥਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਮੌਤ ਸੀ
ਖੋਰੇ ਕਿਹੜੇ ਵੇਲੜ ਸੀ ਆ ਗਏ ?
ਤਾਰੇ ਆਥਣ ਦੇ ਸੀ ਸਭ ਸ਼ਰਮਾ ਗਏ,
ਭੇਤ ਸਾਡੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਸੀ ਪਾ ਗਏ,
ਪਾ ਗਏ ਸੀ ਜੀਭ ਸਾਡੀ ਨੂੰ ਮੁਹਾਰ!
ਉਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਦੂਜੀ ਵਾਰ!
ਕਿਰਮਚੀ ਇਕ ਸ਼ਾਮ ਸੂਹੀ ਸੋਗਵਾਰ!
ਬਦਲੀਆਂ ਦੇ ਸੋਨ ਰਥ ਤੇ ਹੋ ਸਵਾਰ!

ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਪੇਕੜੇ ਇਕ ਰਾਤ ਲਈ,
ਊਂ ਜਹ ਦੇ ਵਾਲ ਮੋਢੇ ਤੇ ਖਿਲਾਰ!
ਊਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ!
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਦੇਖੀ ਸੀ ਉਜਾੜ!
ਊਂ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੱਤੀਆਂ,
ਜਾਗ ਰਹੇ ਸਨ ਸ਼ਹਿਰ ਤੇਰੇ ਦੇ ਬਜ਼ਾਰ!
ਊਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕ ਸੜਕ ਪਾਰ,
ਇਹ ਸੜਕ ਲੱਗੀ ਹੈ ਮੈਨੂੰ ਈਕਣਾਂ-
ਜੀਕਣਾਂ ਮਲਿਆਂ ਦੀ ਛਾਵੇਂ ਹਾੜ੍ਹ ਵਿੱਚ
ਬੈਠੀ ਹੋਵੇ ਨਾਗਨੀ ਕੋਈ ਫੱਨ ਖਿਲਾਰ!
ਆਈ ਹੋਵੇ ਕਾਮ ਦੀ ਉਸ ਤੇ ਬਹਾਰ!
ਫੇਰ ਅਚਣ ਚੇਤ ਸੈਂ ਊਂ ਰੋ ਪਈ,
ਮੂੰਹ ਦੁਆਲੇ ਬਾਜ਼ੂਆਂ ਦਾ ਝੁੰਬ ਮਾਰ!
ਊਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਮੋੜ ਦੇ ਮੇਰਾ ਪਿਆਰ!
ਝਲਸ ਚੁੱਕੀ ਕਲੀ ਨੂੰ ਕੀਹ ਹੱਕ ਹੈ?
ਚੁਸ ਚੁੱਕੇ ਹੋਣ ਕਿ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਤਾਰ?
ਇਕ ਪਵਿੱਤ ਭੌਰ ਤੋਂ ਮੰਗੇ ਪਿਆਰ?
ਊਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਤੀਜੀ ਵਾਰ!
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਨੈਣਾਂ 'ਚ ਵੇਖੀ ਸੀ ਉਜਾੜ!
ਊਂ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਚੌਥੀ ਵਾਰ!
ਪੱਤਝੜਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਬਹਾਰ!
ਚੁੱਭ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਹੁਸਨ ਦੀ ਤਲੀ ਵਿਚ,
ਬੋ-ਰਹਿਮ, ਬੇ ਦਰਦ ਸੈਂ ਸਮਿਆਂ ਦੇ ਖ਼ਾਰ!
ਮੌਤ ਤੈਨੂੰ ਕੂਕ ਕੇ ਸੀ ਰਹੀ ਵਡਾਰ!
ਸੰਛਣੇ ਸਿਮਲਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬੈਠਿਆਂ,
ਕਰ ਰਹੇ ਸਾਂ ਸਰਬ ਸਮਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ!
ਜਦ ਹੀ ਕੁਝ ਕੂੰਜਾਂ ਅਸਾਡੇ ਸਿਰਾਂ ਤੋਂ,
ਲੰਘ ਗਈਆਂ ਸੀ ਬਣਾ ਲੰਮੀ ਕਤਾਰ!
ਊਂ ਕਿਹਾ ਸੀ, ਹਾਏ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਬੱਚੜੇ,
ਰਹਿਣ ਦੱਬੇ ਰੇਤ ਦੇ ਵਿਚ ਤੱਤੜੇ!

ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਿਰਮੋਹੀ ਹਨ ਇਹ ਪੰਖੜੂ,
ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕ ਮੋਹ ਪਰੀ ਦਾ ਹੈ ਸਰਾਪ,
ਕਰਣ ਗੇ ਲੋਕੀਂ ਏਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਤ ਸ਼ਿਕਾਰ!
ਲੱਖ ਭਾਵੇਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਉੱਡਣ ਕਤਾਰ!
ਲੱਖ ਭਾਵੇਂ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ!
ਬਣਨਗੇ ਢਿੱਡਾਂ 'ਚ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਾਰ!
ਫੇਰ ਤੂੰ ਮੁੜ ਮੁਖ ਤੇ ਹਾਸੀ ਖਿਲਾਰ!
ਆਖਿਆ ਸੀ ਬੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਤੇ ਜੀਭ ਮਾਰ!
ਮੈਂ ਤਾਂ ਤੈਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਪਿਆਰ!
ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੈਂ ਚੌਥੀ ਵਾਰ!
ਪੱਤਝੜਾਂ ਵਿਚ ਬਦਲ ਚੁੱਕੀ ਸੀ ਬਹਾਰ!

ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈਂ ਇਸ ਵਾਰ!
ਦਗ੍ਹ ਰਹੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਵੇਂ ਕੁਝ ਅੰਗਾਰ!
ਧੁਖ ਰਹੇ ਨੇ ਅੱਧ ਜਲੇ ਮੋਛੇ ਸਿਆਹ,
ਭਰ ਰਿਹਾ ਮੇਰੀ ਹਿੱਕ ਵਿਚ ਧੂੰਆਂ ਜਿਹਾ,
ਵਗ ਰਹੀ ਹੈ ਹੌਂਕਿਆਂ ਦੀ ਇਕ ਝਲਾਰ!
ਮੈਂ ਤੇਰੇ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਹਾਂ ਸ਼ਰਮਸ਼ਾਰ!
ਕਰ ਨਾ ਸਕਿਆ ਆਖਰੀ ਤੇਰਾ ਦੀਦਾਰ!
ਫਿਰ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਮੌਤ ਵਾਕਣ ਹੈ ਯਕੀਨ-
ਤੂੰ ਮੇਰੀ ਅਗਲੇ ਜਨਮ ਵਿਚ ਮਾਂ ਬਣੇਂਗੀ!
ਜਾਂ ਮੇਰੀ ਤਰੀਮਤ ਦੀ ਕੁੱਖੋਂ ਤੂੰ ਜਣੇਂਗੀ!
ਜਾਂ ਮੇਰੇ ਦੁੱਖਾਂ ਦੀ ਤੂੰ ਬੇਲਣ ਬਣੇਂਗੀ!
ਮਾਏ ਨੀ ਧੀਏ ਨੀ, ਮੇਰੀਏ ਮਹਿਰਮੇਂ,
ਕਰ ਕੇ ਤੈਨੂੰ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਨਮਸਕਾਰ!
ਦਗ੍ਹ ਰਹੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਸਾਹਵੇਂ ਕੁਝ ਅੰਗਾਰ!
ਧੁਖ ਰਹੇ ਨੇ ਅੱਧ ਜਲੇ ਮੋਛੇ ਸਿਆਹ,
ਮਿਲ ਗਿਆ ਮਿੱਟੀ 'ਚ ਹੈ ਤੇਰਾ ਆਕਾਰ!
ਤੂੰ ਜਦੋਂ ਮੈਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈਂ ਏਸ ਬਾਰ!

੦੦੦੦

ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ

ਰੋਜ਼ ਜਦ ਆਥਣ ਦਾ ਤਾਰਾ
ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇਗਾ,
ਕੋਈ ਯਾਦ ਤੈਨੂੰ ਕਰੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਯਾਦ ਕਰ ਕੇ ਤੈਂਡੜੇ-
ਨੁਕਰਈ ਹਾਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼,
ਜਿਗਰ ਮੇਰਾ ਹਿਜਰ ਦੇ-
ਸੱਕਾਂ ਦੀ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੜੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਤੇਰੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਵਾਕਣਾ-
ਹੀ ਫੂਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ,
ਜੋ ਯਾਰ ਸਾਡੀ ਮੌਤ ਤੇ
ਆ ਮਰਸੀਆਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਗਰਮ ਸਾਹਵਾਂ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰ
ਵਿਚ ਗਰਕ ਜਾਏਗਾ ਦਿਲ,
ਕੌਣ ਇਹਨੂੰ ਨੂਹ ਦੀ-
ਕਸ਼ਤੀ ਦੇ ਤੀਕਣ ਖੜੇਗਾ?
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਧਰਤ ਦੇ ਮੱਥੇ-
ਤੇ ਟੰਗੀ ਅਰਸ਼ ਦੀ ਕੁੱਨੀ ਸਿਆਹ,
ਪਰ ਕੁਲਹਿਣਾ ਨੈਣ-
ਸਮਿਆਂ ਦਾ ਅਸਰ ਕੁਝ ਕਰੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਪਾਲਦੇ ਬੇ ਸ਼ੱਕ ਭਾਵੇਂ
ਕਾਗ ਨੇ ਕੋਇਲਾਂ ਦੇ ਬੋਟ,
ਪਰ ਨਾ ਤੇਰੇ ਬਾਝ-
ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਸਰੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਲੱਖ ਭਾਵੇਂ ਛੰਗ ਕੇ
ਚੱਲਾਂ ਭਾਵੇਂ ਲਹਿੰਗਾ ਸਬਰ ਦਾ,
ਯਾਦ ਤੇਰੀ ਦੇ ਕਰੀਰਾਂ
ਨਾਲ ਜਾ ਹੀ ਅੜੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਬਖ਼ਸ਼ ਦਿੱਤੀ ਜਾਏਗੀ
ਤੇਰੇ ਜਿਸਮ ਦੀ ਸਲਤਨਤ,
ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਬੁਣਕੇ ਜਾਲ
ਤੇਰਾ ਦਿਲ ਹੁਮਾ ਜੋ ਫੜੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

ਰੋਜ਼ ਜਦ ਆਥਣ ਦਾ ਤਾਰਾ
ਅੰਬਰਾਂ ਤੇ ਚੜ੍ਹੇਗਾ,
ਕੋਈ ਯਾਦ ਤੈਨੂੰ ਕਰੇਗਾ!
ਪਰਦੇਸ ਵੱਸਣ ਵਾਲਿਆ!

੦੦੦੦

ਗੀਤ

ਇਕ ਸਾਹ ਸੱਜਣਾ ਦਾ,
ਇਕ ਸਾਹ ਮੇਰਾ,
ਕਿਹੜੀ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੀਜੀਏ ਨੀ ਮਾਂ!
ਗਹਿਣੇ ਤਾਂ ਪਈ ਉ ਸਾਡੇ-
ਦਿਲੇ ਦੀ ਧਰਤੀ,
ਹੋਰ ਮਾਏ ਜੱਚਦੀ ਕੋਈ ਨਾ!

ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਤਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਨੇੜੇ,
ਰੱਬ ਦੀ ਮੈਂ ਜਾਤ ਤੋਂ ਡਰਾਂ!
ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਸ਼ਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਢੱਕੀਆਂ ਤੇ
ਤਾਅਨਾ ਮਾਰੂ ਸਾਰਾ ਨੀ ਗਰਾਂ!

ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਮਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਸੀਆਂ ਤੇ
ਅੱਥਰੇ ਤਾਂ ਮਹਿਲਾਂ ਦੇ ਨੀ ਕਾਂ!
ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਝੁੱਗੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰਹੜੇ,
ਮਿੱਧੇ ਨੀ ਮੈਂ ਜਾਣ ਤੋਂ ਡਰਾਂ!

ਮਹਿੰਗੇ ਤਾਂ ਸਾਹ ਸਾਡੇ-
ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ,
ਕਿੱਦਾਂ ਦਿਆਂ ਬੀਜ ਨੀ ਕੁਥਾ!
ਇਕ ਸਾਡੀ ਲੱਦ ਗਈ ਉ-
ਰੁੱਤ ਨੀ ਜਵਾਨੀਆਂ ਦੀ,
ਹੋਰ ਰੁੱਤ ਜਚਦੀ ਕੋਈ ਨਾ!

ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਰੁੱਤ ਨੀ ਬਹਾਰ ਦੀ 'ਚ,
ਮਹਿਕਾਂ ਵਿਚ ਡੁੱਬ ਕੇ ਮਰਾਂ!
ਚੱਟ ਲੈਣ ਭੌਰ ਜੇ-
ਪਰਾਗ ਮਾਏ ਬੂਥੀਆਂ ਤੋਂ,
ਮੈਂ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕੰਮ ਦੀ ਰੁਵਾਂ!

ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਸਾਉਣ ਦੀਆਂ ਭੂਰਾਂ ਵਿਚ,
ਮੰਦੀ ਲੱਗੇ ਬਦਲਾਂ ਦੀ ਛਾਂ!
ਜੇ ਮੈਂ ਬੀਜਾਂ ਮਾਏ-
ਪੋਹ ਦਿਆਂ ਕੱਕਰਾਂ 'ਚ,
ਨੇੜੇ ਤਾਂ ਸੁਣੀਂਦੀ ਊ ਖ਼ਿਜ਼ਾਂ!

ਮਾਏ ਸਾਡੇ ਨੈਣਾਂ ਦੀਆਂ-
ਕੱਸੀਆਂ ਦੇ ਥੱਲਿਆਂ 'ਚ
ਲੱਭੇ ਕਿਤੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਾ ਨਾਂ
ਤੱਤੀ ਤਾਂ ਸੁਣੀਂਦੀ ਬਹੁੰ-
ਰੁੱਤ ਨੀ ਹੁਨਾਲਿਆਂ ਦੀ,
ਦੁੱਖਾਂ ਵਿਚ ਫਾਥੀ ਊ ਨੀ ਜਾਂ।

ਇਕ ਸਾਹ ਸੱਜਣਾਂ ਦਾ-
ਇਕ ਸਾਹ ਮੇਰਾ
ਕਿਹੜੀ ਤਾਂ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਬੀਜੀਏ ਨੀ ਮਾਂ!
ਗਹਿਣੇ ਤਾਂ ਪਈ ਊ ਸਾਡੇ-
ਦਿਲੇ ਦੀ ਧਰਤੀ,
ਹੋਰ ਮਾਏ ਜੱਚਦੀ ਕੋਈ ਨਾ!

੦੦੦੦

ਇਲਜ਼ਾਮ

ਮੇਰੇ ਤੇ ਮੇਰੇ ਦੋਸਤ,
ਤੂੰ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਇਐ!
ਤੈਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਇਕ ਤਿਤਲੀ-
ਦਾ ਮੈਂ ਰੰਗ ਚੁਰਾਇਐ!
ਪੁੱਟ ਕੇ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਬਾਗ 'ਚੋਂ
ਗੁੱਲਮੋਹਰ ਦਾ ਬੂਟਾ,
ਸੁਨਸਾਨ ਬੀਆਬਾਨ-
ਮੈਂ ਮੜੀਆਂ 'ਚ ਲਗਾਇਐ!

ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਸੁਆਂਝਣ ਦੀ-
ਜਿਵੇਂ ਜੜ੍ਹ 'ਚ ਕੁੜਿੱਤਣ,
ਓਨਾਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੇ ਜੜ੍ਹੀਂ
ਪਾਪ ਸਮਾਇਐ!

ਬਦਕਾਰ ਹਾਂ ਬਦਚਲਣ ਹਾਂ
ਪੁੱਜ ਕੇ ਹਾਂ ਕਮੀਨਾ,
ਹਰ ਗਮ ਦਾ ਅਰਜ਼ ਜਾਣ ਕੇ
ਮੈਂ ਤੁਲ ਬਣਾਇਐ!
ਮੈਂ ਸ਼ਿਕਰਾ ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਚਿੜੀਆਂ ਦੀ
ਸੋਂਹਦੀ ਨਹੀਂ ਯਾਰੀ!
ਖੋਟੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਰੰਗ-
ਮੈਂ ਝੂਠਾ ਹਾਂ ਲਲਾਰੀ!
ਸ਼ੁਹਰਤ ਦਾ ਸਿਆਹ ਸੱਪ-
ਮੇਰੇ ਗਲ 'ਚ ਪਲਮਦੈ,
ਡੱਸ ਜਾਏਗਾ ਮੇਰੇ ਗੀਤਾਂ ਸਣੇ
ਦਿਲ ਦੀ ਪਟਾਰੀ!
ਮੇਰੀ ਪੀੜ ਅਸ਼ਵਥਾਮਾਂ ਦੇ-
ਵਾਕਣ ਹੀ ਅਮਰ ਹੈ,
ਢਹਿ ਜਾਏ ਗੀ ਪਰ ਜਿਸਮ ਦੀ
ਛੇਤੀ ਹੀ ਅਟਾਰੀ!

ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮਹਿਕ ਬਦਲੇ-
ਮੈਂ ਕੁੱਖਾਂ ਦਾ ਵਣਜ ਕਰਦਾ,
ਤੂੰ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਹੀ
ਅਲ੍ਹੜ ਹਾਂ ਵਪਾਰੀ!

ਤੂੰ ਲਿਖਿਐ, ਕਿ ਪੁੱਤ ਕਿਰਨਾਂ ਦੇ
ਹੁੰਦੈ ਨੇ ਸਦਾ ਸਾਏ!
ਸਾਇਆਂ ਦਾ ਨਹੀਂ ਫਰਜ਼-
ਕਿ ਹੋ ਜਾਣ ਪਰਾਏ!
ਸਾਏ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ
ਚਾਨਣ ਦੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ,
ਚਾਨਣ 'ਚ ਸਦਾ ਉੱਗੇ-
ਤੇ ਚਾਨਣ 'ਚ ਹੀ ਮਰ ਜਾਏ!

ਦੁੱਖ ਹੁੰਦੈ ਜੇ ਪਿੰਜਰੇ ਦਾ ਵੀ-
ਉੱਡ ਜਾਏ ਪੰਖੇਰੂ
ਪਰ ਮੈਂ ਤੇ ਨਵੇਂ ਰੋਜ਼ ਨੇ
ਡੱਕੇ ਤੇ ਉਡਾਏ!
ਕਾਰਨ ਹੈ ਹਵਸ ਇੱਕੋ
ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਉਦਾਸੀ,
ਜੋ ਗੀਤ ਵੀ ਮੈਂ ਗਾਏ ਨੇ
ਮਾਯੂਸ ਨੇ ਗਾਏ!

ਤੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਇਕ ਲਿਖਿਐ,
ਕਿਸੇ ਤਿਤਲੀ ਦੇ ਬਾਰੇ!
ਜਿਸ ਤਿਤਲੀ ਨੇ ਮੇਰੇ ਬਾਗ਼ 'ਚ
ਕੁਝ ਦਿਨ ਸੀ ਗੁਜ਼ਾਰੇ!
ਜਿਸ ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚਾਂਦੀ ਦੇ-
ਫੁੱਲਾਂ ਦਾ ਠਰਕ ਸੀ,
ਜਿਸ ਤਿਤਲੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੇ ਸੀ
ਸੋਨੇ ਦੇ ਸਿਤਾਰੇ!

ਪਿਆਰਾ ਸੀ ਉਹਦਾ ਮੁਖੜਾ
ਜਿਉਂ ਚੰਨ ਚੜ੍ਹਿਆ ਉਜਾੜੀ,
ਮੇਰੇ ਗੀਤ ਜਿਦੀ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ-
ਸਨ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰੇ!
ਮੰਨਦਾ ਸੈਂ ਤੂੰ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਤ-
ਕਿਸੇ ਸਰਸਵਤੀ ਦਾ,
ਅਜ ਰਾਏ ਬਦਲ ਗਈ ਤੇਰੀ
ਮੇਰੇ ਹੋ ਬਾਰੇ!

ਆਖਿਰ 'ਚ ਤੂੰ ਲਿਖਿਐ,
ਕੁਝ ਸ਼ਰਮ ਕਰਾਂ ਮੈਂ!
ਤੰਜਾਬ ਦੇ ਇਕ ਹੋਜ 'ਚ
ਅਜ ਡੁੱਬ ਮਰਾਂ ਮੈਂ!

ਬੀਮਾਰ ਜਿਹੇ ਜਿਸਮ-
ਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਸਣੇ ਮੈਂ,
ਟਰ ਜਾਵਾਂ ਤੇਰੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ
ਅਜ ਜੂਹ ਚੋਂ ਪਰ੍ਹਾਂ ਮੈਂ।

ਮੇਰੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਥੋਥੇ ਜਿਹੇ-
ਗ਼ਮ ਨਹੀਂ ਲੁੜੀਦੇ
ਮੈਨੂੰ ਚਾਹੀਦੇ ਮਜ਼ਦੂਰ ਦੇ-
ਹੱਕਾਂ ਲਈ ਲੜਾਂ ਮੈਂ।

ਮਹਿਬੂਬ ਦਾ ਰੰਗ ਵੰਡ ਦਿਆਂ
ਕਣਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰਾ,
ਕੁਲ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਗ਼ਮ
ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਮੁੰਦਰੀ 'ਚ ਜੜਾਂ ਮੈਂ।

੦੦੦੦

ਸਿਵ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿਚ ਰੁਖ ਵੁੱਟੇ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ, ਰਸਮਾਂ ਕੁਝ ਦਿਤਾ
ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ, ਸਭਿਅਤਾ ਸੰਸਕਾਰ
ਪੰਜਾਬ ਦੇ, ਪਰ ਦਰਦ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ
ਦਾ ਸਾਝਾ ਹੈ ਤੇ ਦਰਦ ਦੇ ਪਿੰਡੇ
ਨੂੰ ਸਿਵ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਸ ਵਰਗੇ
ਬਿਆਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਾਕ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀ
ਜਿਹੜੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਅੰਤ
ਲਾਈ ਹੋਵੇ ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

ਲੋਕ ਸਾਹਿੱਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ
ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ